

magisterbladet

NR. 3 · 2019

MAGASIN FOR MEDLEMMER AF DM · MAGISTERBLADET HAR REDAKTIONEL FRIHED

dm

Sådan får du
en god startløn

SIDE 32

Er museet det
nye Tivoli?

SIDE 38

AKADEMISK MISTILLID

De højtuddannede har også mistet tilliden til politikerne. Vi vil give børnene tryghed, men politikerne gør ikke noget ved klimakrisen, siger Bjørg Ørneborg.

SIDE 20

INDKALDELSE TIL EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I KLUB 145 F.M.B.A.

Likvidatorerne indkalder herved til ekstraordinær generalforsamling
i Klub 145 F.M.B.A., CVR-nr. 34 35 37 27, ("Foreningen")

mandag den 1. april 2019, kl. 10.00

hos

**Gorrissen Federspiel Advokatpartnerselskab
Axeltorv 2, 1609 København V**

med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Fremlæggelse af endeligt likvidationsregnskab samt likvidatorernes redegørelse for likvidationens forløb
3. Likvidatorernes forslag om godkendelse af endeligt likvidationsregnskab samt udlodning og afslutning af likvidationen
4. Anmeldelse af endelig likvidation
5. Eventuelt

Ad 1

Likvidatorerne foreslår, at Charlotte Thorsen vælges som dirigent på generalforsamlingen.

Ad 2 og 3

Foreningen trådte i likvidation den 23. maj 2018 efter beslutning på Foreningens ekstraordinære generalforsamlinger afholdt den 2. maj 2018 og den 23. maj 2018.

Beslutningen om likvidation blev offentliggjort i Erhvervsstyrelsens it-system den 6. juni 2018. Der har siden offentliggørelsen ikke været anmeldt krav mod Foreningen over for likvidatorerne, og alle Foreningens kendte forpligtelser er afviklet eller indregnet i likvidationsregnskabet, ligesom alle Foreningens kendte aktiver er realiseret og ligeledes indregnet i likvidationsregnskabet.

Likvidationsregnskabet, der vil blive fremlagt på generalforsamlingen, er udarbejdet af Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab som et såkaldt kombinationsregnskab, der omfatter såvel årsrapporten for perioden 1. januar 2018 til 31. december 2018 som det afsluttende likvidationsregnskab.

Likvidatorerne foreslår og indstiller, at generalforsamlingen godkender det endelige likvidationsregnskab, og at

likvidationsprovenuet i overensstemmelse med beslutning truffet på Foreningens ekstraordinære generalforsamlinger i maj 2018 udloddes til Foreningens medlemmer ligeligt (lige andel pr. medlemskab) med tillæg hhv. fradrag af påløbne, evt. negative, renter. Såfremt det senest 1. april 2022 ikke har været muligt at udbetale likvidationsprovenu til ét eller flere medlemmer, vil det tilbageværende likvidationsprovenu med tillæg/fradrag af påløbne renter og fradrag af omkostninger blive doneret til velgørende formål, og de pågældende medlemmers ret til likvidationsprovenu følgerig ophøre.

Såfremt forslaget vedtages, vil likvidatorerne betragte likvidationen som afsluttet og Foreningen som endeligt opløst.

Ad 4

Såfremt forslaget under dagsordenens punkt 3 vedtages, foreslår likvidatorerne, at Charlotte Thorsen (med substitutionsret) bemyndiges til at anmelde de vedtagne beslutninger til Erhvervsstyrelsen og til at foretage sådanne ændringer af de til Erhvervsstyrelsen indleverede dokumenter, som Erhvervsstyrelsen måtte kræve som betingelse for registrering af de vedtagne beslutninger.

Vedtagelseskrav og stemmeret

I overensstemmelse med § 9 i Foreningens vedtægter kræver vedtagelse af alle de fremsatte forslag simpel stemmeflerhed. Medlemmerne har én stemme pr. medlemskab, og der kan stemmes ved fuldmagt, dog maksimalt med tre stemmer.

Yderligere oplysninger

Denne indkaldelse udgør de fuldstændige forslag, der behandles på generalforsamlingen. Likvidationsregnskabet kan forud for generalforsamlingen rekvireres ved henvendelse til likvidatorerne.

Gorrissen Federspiel Advokatpartnerselskab
Axeltorv 2, 1609 København V

København, marts 2019

Charlotte Thorsen
Likvidator

Niels Bang
Likvidator

Verden har brug for politik baseret på viden

Ekstreme vejrphenomener og manglende håndtering af klimaforandringerne er i dag de største trusler mod verden, lød det for nylig fra World Economic Forum, der udkom med rapporten "Global Risks" i forbindelse med topmødet i Davos.

For verdens mange klimaforskere kommer det nok ikke som den store nyhed - den største overraskelse er nok, hvor vanskeligt det fortsat er at få klodens politikere til at skride til handling og træde tilbage fra afgrunden.

Også i Danmark nøler politikerne. Forskere og eksperter forsøger at trænge igennem med budskaberne om, at det er nødvendigt med mere handling. Alligevel er det meget få partier, der

“Vi har brug for politikere, der lytter til de mange eksperter og forskere, der har viet deres liv og karriere til at søge ny viden om et emne eller område”.

frem mod folketingsvalget kommer med konkrete og indgribende bud på, hvad der skal til for at sikre en bæredygtig udvikling af samfundet.

Med en valgkamp lige om hjørnet har alle landets politikere ellers en gylden mulighed for at sætte rigets natur og verdens tilstand på dagsordenen. Danskernes bevågenhed på emnet har aldrig været større, og viljen til selv at gøre en forandring vokser dag for dag for de fleste af os.

Derfor er det også oplagt at lytte til eksperterne og komme med konkrete politiske forslag til, hvordan vi kan indrette verden anderledes. Men det sker i alt for ringe grad. Med Anders Fogh-regeringen blev der i nullerne gjort op med smagsdommeriet, som Fogh så elegant valgte at omdøbe eksperterne til. Med sit ordvalg fik han reduceret en lang række forskere og eksperter til ingenting og fik signaleret, at politikere og befolkning ved bedst - og

sagtens kan træffe beslutninger uden at lytte til sagkundskaben. En lang række råd og nævn blev nedlagt, og års erfaring og ekspertise gik tabt.

Der går en lige linje fra opgøret med smagsdommerne til den politiske afsættelse af Klimarådets tidligere formand, professor Peter Birch Sørensen, som selv var af den opfattelse, at der var tale om en politisk fyring.

Sandheden er, at Danmark ikke kan regeres forsvarligt og være foregangsland for bæredygtighed uden eksperter og sagkundskab. I sidste ende er det selvfølgelig politikerne, der bestemmer, men de skal kende konsekvenserne og ikke forsøge at fornægte dem eller fortrænge dem, som vi har set eksempler på, i årene, der er gået. Politiske beslutninger træffes bedst på et sagligt og fagligt grundlag.

Vi har brug for politikere, der lytter til de mange eksperter og forskere, der har viet deres liv og karriere til at søge ny viden om et emne eller område. Vi har også brug for, at fagmedarbejderne i de enkelte ministerier får mere frihed til at sætte fagligheden i spil - det gælder på klimaområdet, men det gælder også inden for alle andre vigtige områder, som Dansk Magisterforenings medlemmer arbejder med.

Endelig har vi brug for politikere, der tør træffe modige beslutninger baseret på viden og skabe politiske forandringer, der rækker ud over næste valgperiode.

Camilla Gregersen

HOVEDBESTYRELSEN for DM

FORMAND

Camilla Gregersen

DM OFFENTLIG

Anders Christian Rasmussen

DM LEDER

Nina Louise Hallgren

DM PRIVAT OG SELVSTÆNDIGE

Bjarke Friborg

Claudia Hage

Helle Idland

Julia Bjerre Hunt

Lotte Bjerrum Køie

Sine Jensen

DM VIDEN

Anders Henning Simonsen

Erik S. Christensen

Janne Gleerup

Olav Wedege

Bertelsen

Tommy Dalegaard

Madsen

DM STUDERENDE

Anna Petrea Thomsen

My Martinussen

Ronja Rose Ravnskov

NÆSTFORMAND, DM VIDEN

Thomas Vils Pedersen

Andreas Bech

Anne Bisgaard Pors

Dorthe Friis Pedersen

Gregers Lysholm

Pedersen

Mette Sejerup

Rasmussen

magisterbladet

Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
www.magisterbladet.dk
magisterbladet@dm.dk

Alt henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 (spørg efter medlemsafdelingen). Abonnement på Magisterbladet koster 225,50 kr. per kvartal.

Magisterbladet har redaktionel frihed

REDAKTION:

Jakob Elkjær, ansvarshavende redaktør
je@dm.dk

Tobias Dinnesen, digital redaktør
tdi@dm.dk

Martin Ejlertsen, journalist
me@dm.dk

Pernille Siegmundfeldt, journalist
psi@dm.dk

Thomas Bøttcher, journalist
tb@dm.dk

Anna Dalsgaard, journalist
ada@dm.dk

Benedicte Borelli, journalist
beb@dm.dk

William Leerbeck Meyer, journalistpraktikant
wlm@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen, sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon: 38 15 66 52

ANNONCER:

DG Media a/s
St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf. 70 27 11 55

DESIGN OG PRODUKTION:

OTW A/S · www.otw.dk

Forsidefoto: Lars Bech

Oplag: 39.500 eksemplarer

ISSN 0903-7349

Kontrolleret af

Kontrolleret oplag: 37.610

i perioden 1.7.2017-30.6.2018

PRODUKTIONSPLAN:

Nr. 4 2019

Udkommer: Fredag den 5. april
Deadline debat: Mandag den 25. marts
Deadline annoncer: Onsdag den 27. marts
Deadline kalender: Onsdag den 27. marts

Nr. 5 2019

Udkommer: Torsdag den 16. maj
Deadline debat: Fredag den 3. maj
Deadline annoncer: Tirsdag den 7. maj
Deadline kalender: Tirsdag den 7. maj

Nr. 6 2019

Udkommer: Fredag den 21. juni
Deadline debat: Fredag den 7. juni
Deadline annoncer: Onsdag den 12. juni
Deadline kalender: Onsdag den 12. juni

Ja, jeg lider også af politikerlede

Jeg kigger på de nye politikere og tænkere: Fusementer. Jeg savner sgu' Uffe Ellemann-Jensen, Svend Auken, Mogens Lykketoft, Connie Hedegaard og Preben Wilhjelm. De havde i det mindste læst en bog og virkede, som om de navigerede efter et ideologisk kompas frem for den seneste meningsmåling.

Men så har jeg affejet min politikerlede og har tænkt, at det havde noget med alder at gøre. At jeg nu er blevet 52 år og lige så gnaven, som mine jævnaldrende, der som mig sidder foran skærmen derhjemme og længes højlydt efter de gode gamle dage.

Derfor er den meningsmåling (ja, det er lidt ironisk) og de ekspertudtalelser, som vi bringer i dette nummer af Magisterbladet, lidt af en lettelse på det personlige plan. Det er ikke bare en midaldrende bladsmører som mig, der lider af politikerlede.

Det gør de højtuddannede og de unge også.

“Når man kigger nøgternt på det, så er der faktisk en række gode grunde til de højtuddannedes skepsis”.

Gallup har foretaget en undersøgelse for Magisterbladet, som viser, at det kun er 25 pct. af danskerne, som er enige i, at “man generelt kan stole på, at politikere træffer de rigtige beslutninger for landet”. Det samme gælder for 26 pct. af de højtuddannede. Og på en skala fra 0 til 5, hvor nul er ingen tillid, og 5 er stor tillid, svarer de højtuddannede i gennemsnit 2,3, mens befolkningen siger 2,2. Mistillid til politikere er altså ikke bare for de lavtuddannede uden for de store byer, men for os alle – også os, der holder af speltbrød og cappuccino.

Når man kigger nøgternt på det, så er der faktisk en række gode grunde til de højtuddannedes skepsis.

Meningsmålinger og følelser frem for viden, fakta og indsigt ser ud til at sætte dagsordenen på Christiansborg. Det bliver ikke bedre af, at de to store toneangivende partier i dansk politik, Socialdemokratiet og Venstre, lægger sig i slipstrømmen af Dansk Folkeparti.

Det ses fx i retspolitikken, hvor retsfølelsen er udslagsgivende, mens retsso-ciologer og kriminologer nærmest bliver grinet ud, når de fortæller, at længere straffe ikke mindsker kriminaliteten.

Her er nogle eksempler på det, som giver politikerlede blandt højtuddannede:

Sagkundskabens indflydelse minimeres. Det sker fx, når regeringen ikke har en eneste arbejdsmiljø- eller stressforsker med i sit stresspanel. Og det sker, når regeringen ikke længere bruger Straffelovrådet, der ellers har rådgivet Justitsministeriet om straffet siden 1960.

Eksperters input forvanskes og undertrykkes. Det skete fx, da miljø- og fødevareminister Eva Kjer Hansen præsenterede Folketinget for manipulerede tal i en rapport om landbrugs-pakkens effekt og måtte gå af. Og det skete, da Fødevarestyrelsen fra 2008 til 2014 systematisk fjernede forskeres anbefalinger om bekæmpelse af MRSA-bakterier.

Akademikere udskammes. Det skete fx, da Marlene Wind kommenterede en aftale om grænsekontrol og derefter fik følgende salut fra Pia Kjærsgaard: Du er “færdig som den person, der udtaler sig som ekspert på EU-området”.

Mistillid avler mistillid. Også blandt højtuddannede.

Men det mest ildevarslende er, at unges tillid til politikere er styrtstykket. I 2007 sagde 81 procent af de studerende, at de havde tillid til politikere. Efter valget i 2015 var det kun 43 procent. Og blandt de unge i Magisterbladets Gallup-måling er det kun 14 pct. af dem under 35, som er enige i, at politikere siden sidste valg har gennemført initiativer, der er gode for dem.

Det er ikke underligt. Det er de unge, som primært betaler prisen for et boligmarked, der er gået amok, og et arbejdsmarked med flere løse ansættelser. De unge rammes også af nedskæringer på uddannelser og SU kombineret med fremdriftsreform og lavere dagpenge og bistand for unge, hvis de ikke kan få job.

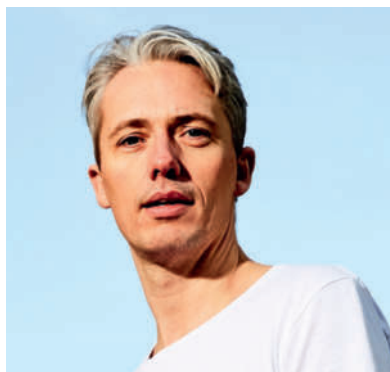
Så jeg er lettet på det personlige plan, men også nedslået på samfundets vegne. Generationskontrakten er brudt, demokratiet svækkes, og tilliden svinder. Var det ikke netop tilliden, som var limen i det danske samfund?

Redaktør
Jakob Elkjær

16

Akademikere har også politikerlede

ARTIKLER

- 7** Eksplosion i sygedagpenge til ældre
- 12** Bag facaden: Børn skal ud på havet
- 23** Pointfejl rammer også kandidater fra Københavns Universitet
- 24** Flexicurity uden security - kampen om de ældre
- 29** Kvinders pensioner haler ind på mændenes

FASTE

- 3** LEDER
- 4** REDAKTØRENS KOMMENTAR
- 8** SIDEN SIDST
- 10** MÅNEDENS GANG PÅ #SOME

28 NYE BØGER

36 NYE BØGER

53 DEBAT

57 LEDIGE STILLINGER

57 MEDDELELSER

32

6 gode råd: Sådan får du styr på, hvad du skal kræve i løn i det offentlige

- 31** Udenlandske forskere har fået gratis danskurser - nu er tilbuddet afskaffet
- 32** 6 gode råd: Sådan får du styr på, hvad du skal kræve i løn i det offentlige
- 38** Er museerne ved at udvikle sig til forlystelsesparker?
- 40** Eliten fylder stadig mest på museerne
- 42** Hjertet banker for det danske sprog
- 45** Den danske eliteforsker er en midaldrende mand
- 46** Klimadebatten får flere til at droppe kødet
- 49** 8. Vidensfestival: Om klima, big data og terrorfrygt

46

Klimadebatten får flere til at droppe kødet

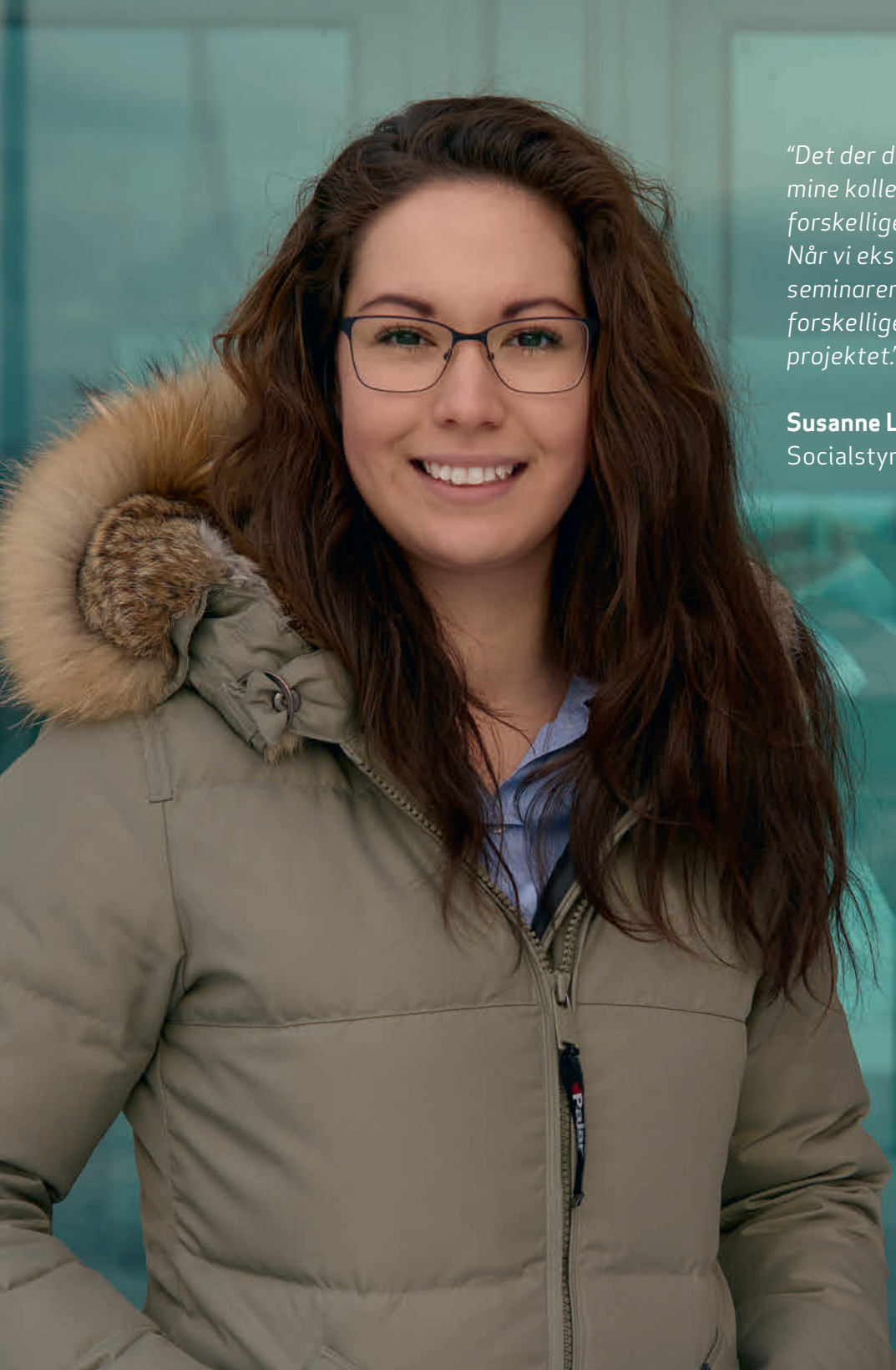
- 50** Læger: Pensionsforslag fra S er svært at gennemføre i praksis
- 52** Kronik: Hvem ønsker at ødelægge det danske universitet?

TEMA OM TILLIDSKRISE

- 15** 3 ud af 4: Politikerne er mere optaget af magt end reel politik
- 16** Akademikere har også politikerlede
- 20** Kritiske unge har gode grunde til ikke at stole på politikerne

24

Flexicurity uden security - kampen om de ældre

“Det der driver og motiverer mig, det er mine kollegaers engagement inden for de forskellige fagområder. Når vi eksempelvis holder kurser eller seminarer, så er det vigtigt, at der er forskellige faglige øjne på opgaven eller projektet.”

Susanne Lea Qvist Andersen
Socialstyrelsen

Læs om jobmuligheder
i Grønlands Selvstyre på
www.naalakkersuisut.gl/job

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Ekspllosion i sygedagpenge til ældre

Udgifterne til sygedagpenge til ældre er vokset med 475 mio. kr. siden 2013. Det svarer til en stigning på 53 pct. Beskæftigelsesministeren lover snarlig hjælp til nedslidte.

FLERE ÆLDRE DANSKERE får sygedagpenge.

36.800 danskere mellem 60 og 64 år fik sygedagpenge i en eller flere perioder i 2018. I 2013 var tallet 23.800, viser en opgørelse fra Beskæftigelsesministeriet.

Udgifterne til sygedagpenge er samtidig skudt i vejret. Sidste år kostede sygemeldingerne statskassen 1,3 mia. kr. svarende til en stigning på 53 pct. siden 2013.

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen (V) hæfter sig ved, at flere ældre fortsætter med at arbejde, samtidig med at færre stopper på grund af dårligt helbred.

“Det er meget positivt”, konstaterer han.

“Der kan være flere forklaringer på, at flere seniorer kommer på sygedagpenge. En del kan skyldes, at der heldigvis er fle-

re seniorer, som arbejder, herunder i fleksjob. Dermed vil der være flere, som er berettiget til sygedagpenge. Det ændrer ikke på, at er man nedslidt, så skal man selvfølgelig have mulig-

“Er man nedslidt, så skal man selvfølgelig have mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet”.

Troels Lund Poulsen, beskæftigelsesminister (V)

hed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet”, siger Troels Lund Poulsen.

Bjarne Laustsen (S), næstformand for Folketingets beskæftigelsesudvalg, ser den øgede brug af sygedagpenge som et resultat af reformen af efterlønnen i 2011, som VK-regeringen stod bag. Reglerne blev strammet, og siden er

antallet af 60-64-årige på efterløn mere end halveret.

“Jeg tror, det helt tydeligt har at gøre med, at mange er tvunget til at finde alternativer til efterlønnen. Hvis ikke man er i stand til

og derfor skal de have tiden til at gå, indtil de når efterlønsalderen. Det er ikke noget, vi har undersøgt, men det er muligt”, siger Mads Bilstrup, socialrådgivernes formand.

at blive på arbejdsmarkedet på grund af nedslidning eller andre skavanker, så kan man være nødt til at lægge sig syg”, siger han.

Arbejdsmarkedsforsker og professor ved Aalborg Universitet Per H. Jensen er enig med Bjarne Laustsen, men vurderer også, at SR-regeringens reform af førtidspensionen og fleksjob i 2013 kan være med til at presse flere ældre over på sygedagpenge.

“Siden Velfærdskommissionen har der særligt blandt økonomer været en forestilling om, at de ældre i det store og hele er sunde og raske, og at det ville være relativt få personer, der kom i klemme af reformerne. Det, vi ser nu, er nok desværre, at den antagelse ikke holdt stik”, siger han.

Hjælp på vej

Også i Dansk Socialrådgiverforening lyder vurderingen, at den øgede brug af sygedagpenge kan hænge sammen med, at nogle ældre er klemt i systemet.

“En forklaring kan være, at deres krop eller psyke har sagt stop, men de er ikke dårlige nok til at modtage førtidspension,

Ifølge Troels Lund Poulsen skal nedslidte have mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet via seniorførtidspension, men ordningen fungerer ikke godt nok.

“Derfor skal vi blive bedre til at hjælpe dem, der er nedslidte. Det er det, vi netop forhandler om i de nuværende pensionsforhandlinger”, siger beskæftigelsesministeren, der forventer en aftale om seniorførtidspension i den kommende tid.

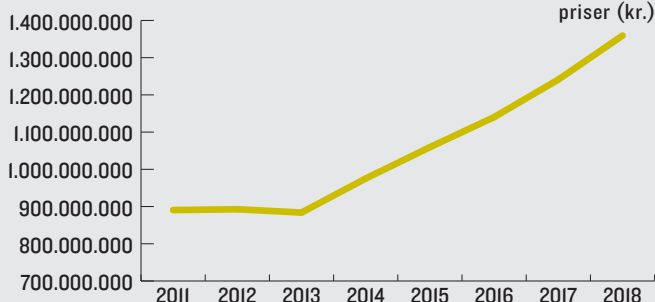
Foruden forbedring af seniorførtidspension ønsker Socialdemokratiet ret til tidligere tilbagetrækning for udsatte grupper. Men den model tror Per H. Jensen ikke på.

“Det kan slet ikke administreres, for folk bevæger sig fra job til job. Først arbejder man syv år på et slagteri, og så bliver man langturschauffør. Det bliver noget værre rod”.

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen (V). ■

SYGEDAGPENGE TIL ÆLDRE VOKSER VOLDSOMT

Sidste år udbetalte statskassen 1,3 mia. kr. i sygedagpenge til 60-64-årige. Det er en stigning på 53 pct. siden 2013.

Kilde: KMD's sygedagpengeregister via Jobindsats.dk

Foto: Søren Kjeldgaard

Priser til diabetesforskning, hvalers lyde og internationalt diplomati

Årets EliteForsk-priser blev uddelt 28. februar til fem excellente forskere. Modtagerne får hver 1,2 millioner kroner, hvoraf de 200.000 kroner er en personlig hæderspris. Modtagerne i 2019 er:

- Professor i biologi på Aarhus Universitet Peter Teglberg Madsen
- Professor i statskundskab på KU Rebecca Adler-Nissen
- Professor i fysik på DTU Kristian Sommer Thygesen
- Professor i molekylærbiologi på KU Chunaram Choudhary
- Klinisk professor i medicin på Aarhus Universitet Niels Jessen.

300 MILLIONER

Så meget kommer Undersøgelseskommissionen om Skat til at koste. Kommissionen skal forsøge at placere et ansvar for en række skandaler i Skat, herunder svindel med udbytteskat til mindst 12 milliarder kroner. Folketinget, der har nedsat kommissionen, ønsker desuden at få kastet lys over forløbet omkring inddrivelsessystemet EFI, hvis kuldsejling har resulteret i, at borgernes gæld til staten er vokset til over 100 milliarder. 33 advokater er på sagen, og foreløbig er 106 vidner indkaldt. Sagen er berammet til fem år.

Foto: Søren Brøgaard

KVINFO FÅR DM'S LIGESTILLINGSPRIS

En ny ligestillingspris indstiftet af Dansk Magisterforening går til det nationale videnscenter Kvinfo. Prisen, som er på 25.000 kroner, gives for Kvinfos vidensbase-rede tilgang til arbejdet med ligestilling, køn og mangfoldighed. Det er første gang, DM uddeler en ligestillingspris. Og direktør i Kvinfo Henriette Laursen er særligt glad for, at prisen kommer fra en faglig organisation. "Fagforeninger har historisk set været en af de vigtigste aktører til at handle på tilgængelig viden og skabe rammen for den konkrete forandring", siger hun til magisterbladet.dk.

Læs mere på magisterbladet.dk

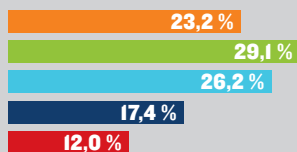
Vi arbejder markant længere

Ældre bliver længere på arbejdsmarkedet i dag, end de gjorde for bare 15 år siden. I 2002 arbejdede 10 procent af de 67-årige, i 2017 arbejdede 19 procent af de 67-årige. Det viser nye tal fra VIVE's ældredatabase. Opgørelsen fra VIVE afdækker også de primære årsager til, at folk forlader arbejdsmarkedet. For 40 procent vedkommende skyldes det pension eller efterløn, for knap hver fjerde er det ønsket om større selvbestemmelse, mens 23 procent giver dårligt helbred som begrundelse.

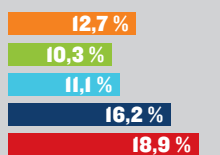
ÆLDRE ARBEJDER LÆNGERE

VIVE har spurgt 67-årige, hvornår de trak sig tilbage fra arbejdsmarkedet.

Jeg stoppede, før jeg fyldte 60 år

Jeg arbejder stadig

Kilde: VIVE

Foto: AFP

SELFIE FRA RUMMET

Lille land, store drømme. Man skal aldrig misse en god markedsføringsmulighed, mener Israels rumindustri, der med succes har sendt rumskibet Beresheet af sted fra Cape Canaveral i Florida. Det ubemandede fartøj er på en syv uger lang mission til månen. I starten af marts modtog kontrolstationen i Israel en selfie, taget 37.600 kilometer væk, af fartøjet med det israelske flag og planeten Jorden i baggrunden.

Missionen har givet fornyet interesse for måneforskningen og bliver gennemført i 50-året for amerikanske astronauters månelanding i 1969.

Fædre-orlov fremmer fars karriere

Jo længere orlov fædre tager, jo større er den positive effekt på deres karriere. Samtidig er der en signifikant sammenhæng mellem fædrenes brug af orlov og deres involvering i barnet.

Sådan sammenfatter forskere fra SDU og Oxford Research resultaterne i en undersøgelse, de har gennemført for ligestillingsministeren. Undersøgelsen er udarbejdet som en del af kampagnen Orlov – tag det som en mand. Tobias Bühring, der er senioranalytiker ved Oxford Research og medforfatter på rapporten, forklarer, at arbejdsgiverne oplever, at mænd, der har været på orlov, bliver bedre til at strukturere deres arbejde. Samtidig siger fædrene, der har været længst tid på orlov, at orloven har en positiv betydning for deres løn og karriere.

Læs mere på magisterbladet.dk

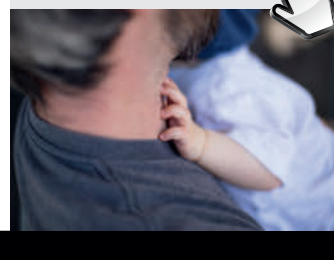

Foto: Tina Bo, Unsplash

“Det er uhørt i det danske fondsmiljø, at bevillingshavere fyrer en projektleder midt i projektperioden. Har ledelsen overvejet, hvilke konsekvenser dette skridt vil få for tildelingen af eksterne bevillinger fremover?”

Lektor Peter Hervik, der står til at blive fyret på Aalborg Universitet, i Forskerforum

Kom til **generalforsamling** 6. april

Vi håber at se dig til
MP Pensions generalforsamling
lørdag den 6. april 2019 kl. 13
i Tivoli Congress Center i København

Deltag i debatten om

- Investeringer i tobak
- Konfliktramte områder
- Balancen mellem afkast og ansvarlighed

Læs mere og tilmeld dig på mppension.dk/gf2019

Få mere at vide
mppension.dk

Månedens gang på #SoMe

Magisterbladet har været på internettet og bringer her højdepunkter fra februars små og store retoriske kampe på de sociale medier.

VI HAR BETALT AKADEMIKERE I HOVED OG RØV

Er akademikerne den elitære top? Det gav den tidligere FOA-formand **Dennis Kristensen** sit eget klare svar på, da han kommenterede, at Akademikernes formand, Lars Qvistgaard, ikke synes, der skal indføres tidlig pensionsalder for særlige fag, men hellere efter individuelle vurderinger. "AC går til angreb på tidlig pension til fysisk eller psykisk nedslidte og slidte med tidlig start i job. Eliten har markant bedre vilkår end andre og føler sig hævet over de mange, som har betalt akademikere i hoved og røv på vej til den elitære top #dkpol", tweetede Dennis Kristensen fra sit otium. Flere brugere mente, Kristensen skød forbi med sine elitehagl, og at han burde gå efter bolden og ikke akademikerne. "Det bestemmer jeg vist selv", vrissede Dennis Kristensen tilbage. "Flertallet af AC'ere hører bestemt ikke til eliten, hvad De derimod som FOA-formand gjorde", kom det tørt fra tidligere gymnasielektor **Terkel Hansen**.

Fra Kuhn til Støjberg

Det videnskabsteoretiske begreb "paradigmeskifte" fik nye klæder, da regeringen valgte at lancere en række stramninger på udlændingeområdet som netop et paradigmeskifte. Men er et øget fokus på hjemsendelse frem for integration af flygtninge at sammenligne med en videns- og erkendelsesmæssig revolution, som ordet oprindeligt handlede om? "Thomas Kuhn ville vende sig i graven", tweetede AAU-professor **David Budtz Pedersen** med henvisning til den amerikanske videnskabsteoretiker, der i treserne fandt på ordet. Selve indholdet i stramningerne, der blev vedtaget i februar, skabte naturligvis stor debat: "Hvis bare min familie var blevet mødt med den form for populistisk gakkpolitik dengang i 1993, havde Danmark mistet 2 piloter, 1 læge, 1 kommende jurist og en kommende økonom ved at holde os som gidsler i "udrej-selimbo". #hvadvildanmark-miste", skrev eksempelvis den syriskfødte læge og debattør **Haifaa Awad** på Facebook.

MGP til El Salvador?

Folketingets formand, **Pia Kjærsgaard**, har skabt en politisk karriere på at være forarget, og ved det danske Melodi Grand Prix var der også plads til forargelse over en SFU-demonstration rettet mod Israel, hvor den europæiske finale skal holdes. Lad os håbe, israelerne ikke lige så nemt bliver forargede over, at hun to gange i tweeten indsatte El Salvadors flag i stedet for det ellers ganske letgenkendelige israelske.

KORT OG SJOV

Et af de mere fornøjelige indslag, man kan få i sit SoMe-feed, er **Amazing Maps**. Her kan man jævnligt udvide sin horisont med kartografiske fremstillinger af oftest herligt ligegyldige fakta, eksempelvis antallet af metalbands pr. mio. indbyggere i sydamerikanske lande, en ørns trækruter i Mellemøsten fulgt over 20 år, eller hvordan fortidskontinentet Pangæa ville se ud med nutidens politiske grænser. Amazing Maps gør sig på både Facebook, Twitter og siden nytår også Instagram.

Foto: jokubmarian.com

Pas på – twitterhjernen er næsvis

#Twitterhjerne-hashtagget definerer et af SoMes store konstruktive potentialer: deling og akkumulering af viden, erfaringer og ideer. Når man bruger twitterhjernen, skal man dog være klar til også at få de svar, men helst ville være foruden. Det måtte **Spies Rejser** erkende, da de på Twitter spurgte: "Hvordan oversætter vi bedst "frequent flyers" til dansk? #twitterhjerne". Der gik ikke mange øjeblikke, før retoriker og tidligere fodboldkommer **Kenn L. Hansen** kom med sit bud: "Svin!", hvorefter en følger tilføjede "måske endda klimasvin".

FORSKNINGSBASEREDE MASTERUDDANNELSER

PÆDAGOGISK LEDELSE

MPL er for dig, der arbejder med pædagogisk ledelse i dagtilbud, grundskole eller ungdomsuddannelse. Med denne Master kan du bidrage til udviklingen af en stærk samarbejdskultur, der styrker læringsudbytte og arbejdsglæde på din arbejdsplads. Du får kompetencer inden for læringsledelse og udvikling af undervisning, medarbejdere og institutioner.

SEMINARER
AALBORG OG
KØBENHAVN
MLP.EVU.AAU.DK

INFOMØDER:
1/4 AALBORG
4/4 KØBENHAVN

PÆDAGOGISK LEDELSE I PRAKSIS

Enkeltmodul på 10 ECTS,
som læses over et semester.

SEMINARER I AALBORG OG KØBENHAVN
MPL-PRAKSIS.EVU.AAU.DK

ONLINELEDELSE, SAMARBEJDE OG LÆRING – MODUL PÅ MASTER I IT (15 ECTS)

Mange it-ansatte samarbejder med kolleger på andre lokaliteter, med samarbejdspartnere i andre organisationer, med udenlandske chefer osv. Teknologien har muliggjort online samarbejdsformer, som sparer tid og rejseomkostninger, men som til gengæld udfordrer på anden vis.

Med fokus på digitale og distribuerede samarbejdsformer, kommunikation og kulturelle aspekter, stiller modulet skarpt på, hvordan it kan understøtte it-lederen og online-samarbejdet, herunder videndeling og læring.

SEMINARER I AALBORG
MITO.EVU.AAU.DK

LÆREPROCESSER

Styrker den teoretiske ballast inden for læring, organisationsudvikling, evaluering og procesledelse. Giver kompetencer til at iværksætte, udvikle og vurdere mange slags læreprocesser. Tilfører jobs inden for læring mere indhold og kvalitet. Gode muligheder for specialisering og enkeltfag.

SEMINARER I AALBORG
MLP.EVU.AAU.DK

OFFENTLIG KAPACITETSOPBYGNING OG SAMSKABELSE

Howdan kommer den offentlige sektor 'klogt' videre efter årene med New Public Management? Stærke teoretiske og praktiske kompetencer til at gå foran med nødvendige forandringsprocesser, hvor samskabelse indgår som et vigtigt bidrag til opbygning af ny læring og ny kapacitet. Også kaldet Capacity Building.

SEMINARER I AALBORG
MOKS.EVU.AAU.DK

TEMAMØDER:
27/3 AALBORG
28/3 KØBENHAVN

INNOVATION OG KREATIVT LÆRINGSDESIGN

Giver et fagligt stærkt fundament til at arbejde med de nye kompetencemål om kreativitet, innovation og entreprenørskab. Kompetencer til at designe kreative og innovative læreprocesser med inddragelse af kunstens, sansernes, kroppens og legens virkemidler – til gavn for trivsel og inklusion.

SEMINARER I AALBORG
KREA.EVU.AAU.DK

LEDELSES- OG ORGANISATIONSPSYKOLOGI

Giver forskningsbaseret viden om psykologien i disciplinen 'ledelse af mennesker og organisationer'. Kompetencer inden for ledelse af læring og organisationsudvikling, følelser, motivation, kreativitet, magt, procesledelse, trivsel, intervention og evalueringsprocesser. Fokus på egen faglige og personlige udvikling.

SEMINARER I AALBORG
LOOP.EVU.AAU.DK

ORGANISATORISK COACHING OG LÆRING

Giver forskningsbaseret viden om professionelle samtaler som udviklingsredskab. Kompetencer til at skabe fremdrift i organisationer via forskellige samtalebaserede tilgange. Indsigt i gruppers dynamik og psykologi samt forskellige tilgange til ledelse med fokus på kommunikation og deltagerinvolverende forandringsprocesser.

SEMINARER I AALBORG OG KØBENHAVN
MOC.EVU.AAU.DK

Børn og unge skal helt tæt på havet, hvis de i fremtiden skal tage bedre hånd om naturen og havet. Det mener ph.d. i mikrobiologi Peter Bondo Christensen, som er leder af projektet "Hovedet i havet" på Aarhus Universitet.

Børn skal ud på havet

"Selvom det oprindeligt var forskning med stort F, der trak, så har der nok altid gemt sig en formidler i maven på mig. Og "Hovedet i havet"-projektet er et fantastisk bindeled mellem universitetet og grundskolen, der giver den nyeste forskning i havmiljø videre til børn og unge på en levende måde.

De kommer med om bord på forskningsskibet Aurora og opdager fx, hvordan havbunden ser ud, når der ikke er noget ilt, og at tang faktisk kan spises. Det er vigtigt, at de selv får "fingrene i muddret". For så husker de på en anden måde.

"Hovedet i havet" er målrettet elever i 6.-10. klasse. Undersøgelser viser, at børn og unge i denne alder ofte finder ud af, hvad de vil senere i livet. Så det er en god målgruppe at nå. Ikke fordi de alle skal være biologer og forskere. Men det er vigtigt at åbne deres øjne for, hvordan vi passer bedre på vores natur og hav. Det gør dem klogere på havmiljøet, som vi ved meget lidt om, selv om det omgiver Danmark".

HOVEDET I HAVET

Få ny viden og inspiration til din karriere med et kursus hos DM

Se kursusdatoer og tilmeld dig på dm.dk/kalender.

Dansk
Magisterforening

3 UD AF 4:

Politikerne er mere optaget af magt end reel politik

Borgerne har en udpræget mistillid til politikerne, viser en ny Gallup-undersøgelse. Det er på høje tid at genopfinde den demokratiske samtale, siger professor.

“DE FLESTE POLITIKERE er mere optaget af at blive genvalgt end af at gennemføre deres politik”, svarer 74 procent af vælgerne i en ny spørgeundersøgelse, som Kantar Gallup har foretaget for Magisterbladet. Blot to procent har “stor tillid” til politikerne, og kun hver fjerde mener, at “vores politiske ledere træffer de rigtige beslutninger for landet”.

“Befolkningen føler ikke længere medejerskab i det, der bliver besluttet, og politikernes fornemmelse af, hvad der rører sig i befolkningen, er blevet mindre”, siger professor Eva Sørensen, der forsker i samfundsvidenskab på Roskilde Universitet.

“Vi har nu i over 10 år haft et vedvarende og ret voldsomt fald i tilliden til politikerne både i Danmark og i resten af den vestlige verden. Det skyldes blandt andet, at der er kommet for stor afstand mellem politikerne og borgerne”, forklarer hun.

Før i tiden var en stor del af borgerne medlem af et politisk parti og aktivt med til at diskutere og beslutte den politik, der skulle føres i Folketinget. Det betød, at partiernes politik var knyttet til forskellige samfundsgrupper. Sådan er det ikke i dag, påpeger Eva Sørensen.

For eksempel er Socialdemokratiet, der er landets største parti med cirka 40.000 medlemmer og 925.000 stemmer ved seneste folketingsvalg, milevidt fra

storhedstiden i 1940’erne. Dengang havde partiet 300.000 medlemmer.

“Befolkningen føler ikke længere medejerskab i det, der bliver besluttet, og politikernes fornemmelse af, hvad der rører sig i befolkningen, er blevet mindre”.

Eva Sørensen, professor

“Før stemte mange på samme parti gennem hele livet. I dag er vælgerne mere mobile og har holdninger til alle mulige værdi-

politiske spørgsmål, der ikke følger klassisk fordelingspolitik. Når du samtidig har svage partiorga-

ner som sådan, og så er folketingsvalgene en god lejlighed til at ventilere sin mistillid ved at stemme

nisationer, så bliver det svært for politikerne at få en fornemmelse for befolkningen. I stedet læner de sig op ad meningsmålinger og begynder at kæmpe på de områder, hvor de kan vinde stemmer”, siger Eva Sørensen.

Mistillid kan rykke stemmer

Tilliden til politikerne er styrt-dykket siden 2007, viser forskning fra Det Danske Valgprojekt. Dengang gav 70 procent af vælgerne udtryk for, at de havde tillid til politikerne. Efter valget i 2015 gjaldt det blot 47 procent.

“Tilliden til politikerne er forholdsvis lav for tiden, og det er et tegn på, at det politiske system ikke er i topform”, siger valgforsker Rune Stubager fra Aarhus Universitet.

Han forventer ikke, at den lave tillid vil få færre til at gå i stemmeboksen ved årets folketingsvalg. Til gengæld kan mistilliden være med til at rykke stemmer.

“Paradoksalt nok har den lave tillid indtil nu ikke fået færre til at stemme. Det handler om, at vælgerne stadig tror på demokratiet

på nogle andre, end man gjorde sidste gang”, siger han.

Tilliden skal genoprettes med samtale

Den vedvarende tillidskrise gør det nødvendigt at modernisere demokratiet, siger professor Eva Sørensen. Hun foreslår, at de politiske partier begynder at arbejde målrettet på at styrke samtalen med borgerne.

“Vi skal have langt flere arenaer og platforme, hvor politikerne kommer i dialog med borgerne. Det kan ske ved at invitere borgere ind i de fora, hvor politikerne arbejder, og ved at politikerne søger ud blandt borgerne på temakonferencer og ekskursioner”, siger Eva Sørensen.

“Det er vigtigt, at politikerne har et solidt indblik i de forskellige befolkningsgruppers og generationers dagligliv, udfordringer og drømme for fremtiden - og det er lige så vigtigt, at borgerne har indsigt i de svære valg og prioriteringer, som er hverdag for en politiker”, siger hun. ■

LAV TILLID TIL POLITIKERNE

- Blot to procent af befolkningen har stor tillid til politikerne, mens hver tiende slet ingen tillid har.
- På en skala fra 0 til 5, hvor 0 er ingen tillid, og 5 er stor tillid, lander vælgerne i gennemsnit på 2,2.
- De mindst tillidsfulde vælgere stemmer Enhedslisten, Alternativet og Nye Borgerlige, mens de mest tillidsfulde støtter De Radikale, De Konservative og Venstre, viser undersøgelsen.

Kilde: Kantar Gallup for Magisterbladet.

Akademikere har også politikerlede

Højtuddannede har praktisk talt lige så lav tillid til folketingspolitikerne som alle andre. Det skyldes blandt andet faglig nidkærhed, manipuleret forskning og mangel på inddragelse, mener forskere.

Over 10 år har danskernes tillid til politikerne været i frit fald. Det er ofte blevet forklaret med en stigende utilfredshed blandt ufaglærte og kortuddannede, der har lidt under finanskrise, automatisering og social dumping. Men en ny spørgeundersøgelse, som Kantar Gallup har udført for Magisterbladet, viser imidlertid, at akademikere har praktisk talt lige så lav tillid til politikerne som resten af befolkningen.

På en skala fra 0 til 5, hvor 0 er ingen tillid, og 5 er stor tillid, svarer højtuddannede i gennemsnit 2,3, når de bliver spurgt, hvor stor tillid de har til folketingspolitike-

re. For befolkningen som helhed er tallet 2,2.

Det er på samme tid overraskende og forståeligt, siger Eva Sørensen, der er professor ved Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv på Roskilde Universitet.

“Det er overraskende, at højtuddannede har samme lave grad af tillid til politikerne som andre, fordi mange akademikere sidder tættere på det politiske maskinrum end andre i befolkningen. De har altså et godt indblik i, hvor komplekst det kan være at løse mange af de problemstillinger, som politikerne søger at løse. Man kunne godt forvente, at akademikere har en større forståelse

**“Det er demotive-
rende og nedslående
at følge med i den
politiske debat. Jeg
har ikke tid og energi
til al den negativitet,
og så må man filtrere
det fra”, siger Thore
Fogh, der er cand.
mag. i informations-
videnskab,
Kropsterapeut, lek-
tor og podcaster .**

«

Thore Fogh følger ikke længere med i politik, fordi det negative fokus i medierne dræner ham for energi, forklarer han. Særligt efter at være blevet far er det vigtigt for ham at fokusere på det positive i hverdagen.

» for de udfordringer, som møder politikerne, når de skal levere løsninger, og det kunne godt give en højere grad af tillid”, siger Eva Sørensen.

“Omvendt har akademikere en meget stærk faglighed - og selvtillid for den sags skyld. De vil lægge mærke til det, når politikerne ikke lytter til den faglige viden på deres felt og derfor ikke træffer de fagligt korrekte beslutninger”, siger hun.

Mange akademikeres oplevelse af, at politikerne ikke lytter, er blevet forstærket af årtiers New Public Management-retorik, hvor politikere har sat spørgsmålstegn ved offentligt ansattes motiver og indskrænket deres indflydelse på den måde, arbejdet udføres på.

“Nogle politikere har talt om akademikere som personer, der er mest optaget af at tjene egne interesser og

gøre så lidt som muligt. Og mistro til deres motiver og kvaliteten i deres arbejde er noget af det, som både fagprofessionelle og akademikere slet ikke kan tage. Man bliver vred over ikke at blive taget alvorligt eller taget med på råd. På den måde kan man sige, at mistillid avler mistillid”, siger Eva Sørensen.

Politikersnak er drænende

Thore Fogh er en af de magistre, der har fået nok af politikernes snak. Han har ganske enkelt droppet at føl-

ge med i politik og overvejer for første gang at stemme blankt.

“Alt, der hedder politik og daglige nyheder, det har jeg fuldstændig sorteret fra. Det er så drænende. Selv om meget i samfundet faktisk går rigtig godt, afspejler det sig ikke i nyhederne og hos politikerne. Jeg har behov for at lukke ned for det og selv tage ansvar for at gøre en forskel”, siger Thore Fogh, der er cand.mag. i informationsvidenskab, medstifter af firmaet UserTribe og i dag selvstændig kropsterapeut på Frederiksberg, ekstern lektor på IT-Universitetet og podcaster for netmediet Heartbeats

Problemet ligger ikke kun hos politikerne, men i lige så høj grad hos medierne, mener han.

“Taletiden i tv er så kort, at alt bliver reduceret til slagord og skarpe budskaber. Det er umuligt at have en reel diskussion, fordi alting bliver gjort til et spørgsmål om konflikt. Det bliver diskussionsporno. Måske er det interessant tv, men det hjælper os ikke til et bedre samfund, snarere tværtimod”, siger Thore Fogh.

Videnskaben er en kamplads

Også politikernes strategiske tilgang til videnskaben kan vække vrede og mistillid blandt akademikere, mener professor Mikkel Thorup, der forsker i nyere politisk idéhistorie ved Aarhus Universitet og interesserer sig for den måde, videnskaben bliver håndteret af politikere på.

“Når forskere kigger på den politiske debat med videnskabelige briller, så ser det ofte ringe ud. Én ting er, at det som forsker er tydeligt, når politikerne ikke har styr på de faglige argumenter. Noget andet er, at vi i de senere år har set en øget politisk mistænkeliggørelse af forskere, der anklages for at være meningsmagere snarere end videnskabsfolk”, siger Mikkel Thorup.

Han peger desuden på, at der i den seneste tid har været flere tilfælde af systematiske forsøg på at delegitimere videnskaben eller minimere sagkundskabens indflydelse. For eksempel var der ikke en eneste arbejdsmiljø- eller stressforsker med i regeringens stresspanel, og Straffelovrådet, der ellers har rådgivet Justitsministeriet om strafferet siden 1960, blev for nylig opløst. Eva Kjer Hansen (V) præsenterede Folketinget for manipulerede tal i en rap-

“I de senere år har vi set en øget politisk mistænkeliggørelse af forskere”.

Mikkel Thorup, professor

port om landbrugspakkens effekt på vandmiljøet og måtte i 2016 gå af som minister i den såkaldte Gyllegate, mens Fødevarestyrelsen fra 2008 til 2014 systematisk fjernede forskeres anbefalinger om bekæmpelse af de multiresistente MRSA-bakterier, dokumenteret af DR.

Det er netop den tilgang til videnskabelig viden, som Mikkel Thorup protesterede imod, da han sidste år gik med i March for Science - en international demonstration for, at "de folkevalgte og deres embedsmænd lever op til deres ansvar for at vedtage evidensbaseret politik, der beskytter vores natur og byer og er til samfundets fælles bedste", som der står på marchforscience.dk. Mikkel Thorup var også en af de 301 forskere, der i Politiken stod som afsender på et åbent klimabrev til politikerne med en opfordring til at tage klimaforandringerne mere alvorligt.

Idéhistorikeren finder det som professor Eva Sørensen både overraskende og naturligt, at der ikke er større forskel på højtuddannede og kortuddannedes tillid til politikerne.

"Man vil normalt forvente større tillid fra akademikere, fordi de har lettere adgang til det politiske system, taler det samme sprog som politikere og embedsmænd og har det økonomiske og videnskabelige overskud til at se det store billede. Men på den anden side: Så forskellige er vi heller ikke. Vi kigger alle sammen på et politisk system, der måske fungerer ringere end tidligere, og som er sværere at styre. Så måske er det interessante ikke, hvorfor tilliden er lav, men hvorfor det politiske system tit ser ud til at fungere så dårligt?"

Politikere har en svær opgave

Spørger man folketingsmedlem Trine Bramsen fra Socialdemokratiet, handler tillidskrisen ikke så meget om, at det politiske system ikke fungerer, men snarere at det er uigennemskueligt og svært at forstå udefra.

"Det er udtryk for, at mange oplever, at vi politikere har skjulte hensigter. Og det er ærgerligt, fordi det ikke afspejler den virkelighed, jeg oplever her på Christiansborg. Alle, jeg samarbejder med, er gået ind i politik, fordi de gerne vil et bedre samfund", siger Trine Bramsen, der

15 PROCENT

er enige eller overvejende enige i, at "siden sidste valg har politikerne gennemført politiske tiltag, der har været til gavn for mig".

61 PROCENT

er enige eller overvejende enige i, at "politikere træffer en masse beslutninger om noget, som de ikke har forstand på".

71 PROCENT

af akademikere er enige eller overvejende enige i, at "de fleste politikere er mere optagede af at blive genvalgt end af at gennemføre deres politik".

Kilde: En spørgundersøgelse foretaget af Kantar Gallup for Magisterbladet i januar 2019. 1.039 repræsentativt udvalgte respondenter har svaret. Den statistiske usikkerhed er på 1,4 procentpoint med et konfidensinterval på 95 procent.

Foto: Martin Sylvest/Altrau Scampix

Sidste år gik omkring 5.000 mennesker på gaden i March for Science i Danmark. Marchen var et opråb til politikerne om at føre videnskabeligt forankret politik.

er uddannet cand.scient.soc. fra Roskilde Universitet.

"Det bekymrer mig oprigtigt, at der ikke er større tillid til os. Det stikker jo tydeligvis dybere end Ekstra Bladets overskrifter, når det også gør sig gældende blandt akademikere. Når tilliden er lav uanset uddannelse, understreger det alvoren af, at vi presser på for at rette op på det", siger hun.

Trine Bramsen er Socialdemokratiets retsordfører og menneskerettighedsordfører, hvilket sandsynligvis er ukendt for de fleste. Og det er såmænd ganske bevidst, forklarer hun.

"Det er et valg, jeg har truffet. Politik bliver hurtigt til et show, og jeg tror på, at vi skal spille på den alvorstunge bane for at blive taget alvorligt. Derfor stiller jeg ikke op i kokkeprogrammer og realityshows. Politikere skal ikke konkurrere med Linse Kessler og "Paradise Hotel", siger Trine Bramsen, der til gengæld viser besøgsgrupper fra for eksempel folkeskoler og foreninger rundt på Christiansborg fire-fem gange om ugen.

"Jeg tror på, at løsningen er at vise, hvad vi politikere egentlig laver. Mange har den opfattelse, at vi har medarbejdere ansat til at skrive læserbreve og bliver hvisket i øret af en spindoktor, før vi går på tv. Hvis man kan åbne op og vise, at det ikke er sådan, så er vi nået langt", siger hun.

Politik skal være en god businesscase

Hvis tillidskrisen skal vendes, kræver det netop åbenhed, gensidig re-

spekt og vedvarende dialog om de svære problemstillinger, mener professor Eva Sørensen.

"Jeg tror egentlig, at tilliden fra akademikere i høj grad kunne genoprettes, hvis de bliver inddraget på en måde, hvor de bliver hørt. Ikke at akademikere skal bestemme alting selv. Det er, når politikere, borgere og medarbejdere taler sammen og finder frem til løsninger sammen, at der skabes tillid", siger hun.

For Thore Fogh skal løsningen på tillidskrisen findes i mere handling og mindre snak. De vigtigste samskudsforandringer kan ikke overlades til politikerne. Hvis vi vil se reel forandring, må vi selv tage affære, mener han.

"Jeg har enorm respekt for de mennesker, der har indset, at vi ikke kun skal stemme os til et bedre samfund. Det er sådan, vi alle sammen bør opføre os", siger han og fremhæver den socialøkonomiske virksomhed Buddha Bikes, der istandsætter gamle cykler og samtidig uddanner udsatte unge til cykelmekanikere.

"De forslag, politikerne kommer med, er tit noget med en masse meninger og holdninger og følelser. Men det er ikke altid en god businesscase. Det rykker ikke noget. Jeg ville begynde at spidse ører, hvis politikerne begyndte at gå til det som iværksættere. Hvordan når vi fremad? Hvordan får vi skabt resultater? Det er det, de skal fokusere på". ■

28-årige Bjørg Ørneborg har mistet tilliden til politikerne på grund af deres "mangelfulde klimapolitik". "Det er os og vores børn, klimaforandringerne kommer til at gå ud over", siger hun.

Kritiske unge har gode grunde til ikke at stole på politikerne

De unge har mistet tilliden til folketingspolitikere – og med god grund, mener to forskere. Politikerne har i de senere år gjort livet som ung sværere, alt imens de ældre vælgere får større magt, lyder det.

Der er en ganske klar grund til, at den 28-årige studerende Bjørg Ørneborg har mistet troen på politikerne. De tager ganske enkelt ikke klimaforandringerne alvorligt, mener hun.

"Jeg har ikke tiltro til, at politikerne ved, hvad de laver på området. De lytter ikke til forskerne, og de tør ikke tage de upopulære beslutnin-

ger, der skal til, hvis vi skal stoppe klimakrisen. De ser kun fire år ud i fremtiden og tænker på, hvordan de kan blive genvalgt", siger Bjørg Ørneborg, der studerer klimaforandringer på Københavns Universitet.

"Vi vil gerne give vores børn en tryk tilværelse. Derfor er det også så frustrerende at se, hvordan vinduet for at vende klimakrisen lukker sig mere og mere, uden at politikerne gør noget", siger hun.

Björg Ørneborg er et godt eksempel på en generation af unge, der har mistet tilliden til politikerne. I 2007 sagde 81 procent af de studerende, at de havde tillid til politikerne. Efter valget i 2015 var det kun 43 procent, næsten halvt så mange. Resten af befolkningen har også mistet tillid i samme periode, men "de unge er de mest kritiske", skriver valgforskerne Kasper Møller Hansen og Rune Stubager i bogen "Oprør fra udkanten".

"Der er sket et markant fald i unges tillid til politikerne. Det kan tolkes på flere måder, men er egentlig ikke overraskende, fordi det er sket i en periode med voldsomme samfundsmæssige og politiske forandringer, der i høj grad påvirker de unge", forklarer lektor Niels-Henrik Møller Hansen fra Center for Ungdomsforskning på Aalborg Universitet.

Eksemplerne står i kø, påpeger han: årlige nedskæringer på uddannelse, fremdriftsreformen, lavere dagpenge for nyuddannede og tilbagevendende forslag om at skære i SU'en.

"De unge oplever, at politikerne i særlig grad ændrer deres levevilkår. Mange har en oplevelse af, at politikerne forsøger at detailstyre, hvordan et ungeliv skal se ud - og i en retning, der presser dem mere og mere", siger Niels-Henrik Møller Hansen.

Samtidig er der flere af de politiske dagsordener, der ofte optager unge, som politikerne ikke prioriterer højt, mener han.

"Klima står for eksempel højt på mange unges liste over de vigtigste politiske udfordringer. Det engagerer dem, men de kan samtidig se, at politikerne er optaget af andre ting og ikke gør noget grundlæggende ved det. Der bliver altså hævet penge i klimabanken, som vil påvirke deres liv, når de bliver voksne. Det kan godt give et tillidstab", siger Niels-Henrik Møller Hansen.

En generationskamp

De unge har ikke bare mistet tillid til folketingspolitikere. Færre går også i stemmeboksen. Godt nok er valgdeltagelsen høj for de 18-årige førstegangsvælgere, men den falder derefter gennem 20'erne til un-

der 80 procent. Til sammenligning ligger stemmeprocenten blandt resten af befolkningen på mellem 85 og 91 procent, viser tal fra Det Danske Valgprojekt.

Samtidig vokser andelen af ældre vælgere hastigt. I 2040 vil der være 2,5 gange flere stemmeberettigede ældre over 60 år end unge mellem 18 og 30, viser en udregning foretaget af cand.scient.pol. Ole Bech Lykkebo for Magisterbladet i 2016.

Det kan rykke på magtbalancen og politikernes incitament til løsninger, der tilgodeser den yngre del af befolkningen, påpeger professor emeritus Ove Kaj Pedersen fra CBS.

"Politikerne lægger i stigende grad vægt på de ældre vælgere, og jeg er ikke i tvivl om, at de unge kan se, at der er en modsætning mellem deres interesser og politikernes interesser. Konklusionen kan let blive: "De varetager ikke vores interes-

"Mange har en oplevelse af, at politikerne forsøger at detailstyre, hvordan et ungeliv skal se ud - og i en retning, der presser dem mere og mere".

Niels-Henrik Møller Hansen, lektor

ser, så hvorfor skal vi lytte til dem?" Det kan meget vel blive et udgangspunkt for, at de unge mister yderligere tillid til politikerne", siger Ove Kaj Pedersen.

Det er imidlertid vigtigt at sondre mellem tilliden til de konkrete politikere og tilliden til de politiske institutioner, mener han.

"Hvis man spurgte de unge, om de har tillid til for eksempel domstolene, Folketingets måde at behandle lovgivning på eller de politiske processer i kommunalbestyrelserne, så er jeg sikker på, at graden af tillid er langt højere, end den er til de enkelte politikere".

Et nyt politisk engagement

De ældre vælgere er desuden bedre rustet til at søge politisk indflydelse, siger Ove Kaj Pedersen.

"Min generation, der er 60 år og op, er vokset op med lokalråd, bofællesskaber og foreningsarbejde. Vi er opflasket med politiske organisationer omkring os overalt og kender derfor beslutningsprocesserne ud og ind. Jeg tror ikke, den yngre generation har samme erfaring med den form for politik", siger Ove Kaj Pedersen.

Nutidens unge har ganske rigtigt en anden form for politisk engagement end tidligere generationer, vurderer ungdomsforsker Niels-Henrik Møller Hansen.

"Det er et træk ved ungdomsgenerationen, at den har en høj grad af politisk viden og refleksion. Men de unge engagerer sig i andre arenaer end før - for eksempel på sociale medier - og det kan gøre dem lidt usynlige i forhold til det klassiske politiske system", siger han.

Samtidig kan det være svært for unge i dag at gå aktivt ind i en politisk ungdomsorganisation, mener han.

"De vil gerne demokratiet. Det er bare svært for dem at få det til at passe ind med de mange andre krav, der er til dem om at vælge den helt rigtige uddannelse, blive hurtigt færdig og i øvrigt sørge for at have et godt fritidsjob, så man er klar til arbejdsmarkedet".

For Björg Ørneborg startede jagen på forandring da også uden om de politiske partier. Hun har taget initiativ til at starte gruppen Klima-Forældrene, hvori medlemmerne deler erfaringer om det at være forældre i en tid med klimaforandringer, samtidig med at de forsøger at råbe politikerne op.

Den måde, partierne på Christiansborg fremfører deres politik på, har hun ikke meget tilovers for.

"Det er ofte, som om de undviger journalisternes spørgsmål i stedet for at forsøge at svare på dem. Og så kommer de altid med en masse floskler. Mit hadeudtryk må være "i virkelighedens verden" - det er så nedladende at sige sådan", fortæller Björg Ørneborg, der senest hørte udtrykket, i forbindelse med at en politiker affejede et ambitiøst klimaudspil. ■

Kvinde kend din pension

Vores medlemsmøder om kvinder og pension blev et tilløbsstykke i efteråret. Derfor gentager vi nu successen med tre nye møder i foråret 2019.

Her dykker vi ned i alt det, der påvirker kvinders pension – for eksempel barsel, deltidsansættelse og lavere løn. Du kan møde stjerneforsker Anja C. Andersen og vores dygtige pensionsrådgivere.

Møderne finder sted i **Aalborg 6. maj**, **København 7. maj** og **Aarhus 13. maj**.

Få mere at vide
mppension.dk

Læs mere og tilmeld dig på mppension.dk/kvinder

Pointfejl rammer også kandidater fra Københavns Universitet

Københavns Universitet har også begået en fejl, der betyder, at nogle kandidater har opnået for få ECTS-point til at kunne blive gymnasielærere.

MINDST EN HÅNDFULD kandidater fra Københavns Universitet (KU) kan risikere at skulle tilbage på skolebænken, selvom de har afsluttet deres studier.

De er som sidefagsstuderende nemlig blevet ramt af en administrativ fejl, som betyder, at de har læst 30 ECTS-point for lidt i forhold til Uddannelses- og Forskningsministeriets retningslinjer for, hvad der skal til for at kunne læse pædagogikum. Ønsker de at blive gymnasielærere, skal de derfor tilbage og læse et semester for at få de manglende point.

Dermed er Københavns Universitet det tredje universitet efter først Aalborg Universitet og derefter Aarhus Universitet, hvor den samme administrative fejl er blevet opdaget. En fejl, som nu har ramt i alt flere hundrede kandidater og studerende.

“Det er præcis den samme fejl, vi har opdaget, som Aalborg Universitet og Aarhus Universitet også opdagede, at de havde”, siger Rie Snekkerup, som er vicedirektør for Uddannelsesservice på KU, til Magisterbladet.

KU afviste ellers tilbage i foråret 2018 over for Magisterbladet, at universitetet skulle have begået samme fejl som de andre universiteter. Men da Undervisningsministeriet og Styrelsen for Forskning og Uddannelse bad universitetet om at undersøge sagen nærmere,

opdagede universitetet alligevel, at fejlen også var her.

I foråret 2018 opdagede først Aalborg Universitet (AAU), at mere end 100 dimittender og 44 studerende var blevet ramt af en fejl, der betyder, at de som sidefagsstuderende med særlige fagkombinationer ikke lever op til ministeriets retningslinjer om, hvor mange point man skal læse, før man har kompetencer til at starte med at læse pædagogikum for at blive gymnasielærer.

I efteråret 2018 opdagede så Aarhus Universitet (AU), at universitetet havde begået samme fejl. 211 dimittender var ramt, og 60 skal tilbage og læse de manglende point, har universitetet senest oplyst.

Og nu er fejlen så også opdaget på KU. Her er det fire dimittender og én studerende, som er blevet ramt af den administrative fejl.

De fem personer er identificeret, og KU er i gang med at kontakte dem. Derfor ved KU endnu ikke, præcis hvad de fire dimittender laver i dag, og om de derfor skal tilbage og læse de manglende point. Ønsker de at læse de manglende point, “bliver det på KU’s regning”, pointerer Rie Snekkerup over for Magisterbladet.

Anderledes fejl

Selvom den administrative fejl på KU er den samme, er den allige-

“Det er vanskeligt for os at finde ud af, hvordan vi kan undgå, at den fejl sker igen. Det skal vi nu drøfte med vores bagland”.

Rie Snekkerup, vicedirektør

vel af anderledes karakter end på AU og AAU, hvor man har administreret reglerne forkert i en årrække.

Derfor er langt færre på KU også blevet ramt, forklarer Rie Snekkerup, som startede på KU i januar 2019 og derfor er helt ny i denne sag.

“Vi kan i vores gennemgang se, at de fire dimittender og den ene studerende er blevet ramt på baggrund af en menneskelig fejl. Der er intet mønster i fejlen i vores STADS-system, så det er en tilfældighed, at lige netop disse fem personer er ramt”, siger Rie Snekkerup.

STADS er det system, hvor universiteterne registrerer alle prøveforsøg og eksamensresultater, og hvor mange point hver enkelt

studerende har opnået baseret på studieordningen.

“Derfor er det også vanskeligt for os at finde ud af, hvordan vi kan undgå, at den fejl sker igen. Det skal vi nu drøfte med vores bagland”, siger Rie Snekkerup.

Hun forklarer, at KU har gennemgået alle sager tilbage til 2011 og ikke fundet flere ramte end de fem personer.

Universitetets datasæt går dog ikke længere tilbage end 2011, og derfor kan Rie Snekkerup heller ikke afvise, at der potentielt kan være flere kandidater fra KU, som faktisk mangler de fornødne point i forhold til retningslinjerne.

Dimittender fra Aarhus Universitet har bedt om dispensation fra at skulle tilbage og læse ekstra fag efter den administrative fejl. Men uddannelsesminister Tommy Ahlers (V) og undervisningsminister Merete Riisager (LA) har sagt nej i et brev til dimittenderne. Flere undervisningsordførere har nu skrevet til ministeren for at presse på for en dispensation.

Sagen behandles af ombudsmanden efter klage fra dimittenderne. ■

Læs mere på
magisterbladet.dk.

Flexicurity uden security – kampen om de ældre

Politikerne har de seneste 15-20 år løbende forringet en række centrale elementer i det danske flexicurity-system, samtidig med at danskerne skal fortsætte på arbejdsmarkedet i længere tid. Balancen skal genoprettes, ellers bliver systemet undergravet, siger en række arbejdsmarkedsforskere.

Hov, hov, hov, jeg er ikke ved at gå på pension. Jeg er bare gået ned på 15 timer om ugen. Jeg har da ingen planer om at gå på pension lige nu”.

Den snart 66-årige biolog Jørgen Krogsgaard Jensen slår ud i en latter. En sekretær i den rådgivende ingeniørvirksomhed Orbicon havde misopfattet ordningen og troede, at det betød snarlig pension.

Jørgen Krogsgaard Jensen startede i Orbicon som 62-årig efter 34 år i en anden rådgivende virksomhed. Efter et par år på fuld tid i Orbicon arbejder han nu 15 timer om ugen på en seniorordning, fordi han har fået slidgigt i nakke og skuldre.

“Vi tager et år ad gangen, og jeg har ingen deadline for at stoppe. Jeg har investeret enormt meget identitet og tid i mit arbejde, så nu siger jeg, at jeg er på arbejdsafvænnning. Det er stadig sjovt og intellektuelt udfordrende for mig at gå på arbejde, så det vil jeg fortsætte med, så længe jeg kan”, siger han.

Jørgen Krogsgaard Jensen gør, hvad Folketinget har lagt op til. Han fortsætter med at arbejde efter pensionsalderen. Den har politikerne hævet for at få danskerne til at arbejde længere. Men der er kommet ubal-

ance i det ellers højtbesungne danske flexicurity-system.

Hvor fleksibiliteten og mobiliteten, der skal gøre det nemt for arbejdsgiverne at hyre og fyre, er meget høj, så bliver sikkerhedsdelen til stadighed forringet, i takt med at pensionsalderen er blevet hævet. Kort sagt: mere flex og mindre security.

Det danske flexicurity-system er nu i stor fare for at erodere. Det fortæller en række arbejdsmarkedsforskere til Magisterbladet.

“Der er slet ikke noget problem i flexicurity, når det gælder mobiliteten. Den har været stigende herhjemme i en årrække. Problemer er der derimod, når vi kigger på sikkerhedselementerne, som er ved at komme i krise, hvis de ikke bliver restaureret nu”, siger Henning Jørgensen, professor og arbejdsmarkedsforsker ved Center for Arbejdsmarkedsforskning (CARMA) ved Aalborg Universitet.

Han påpeger, at bl.a. indkomstdækningen i dagpenge- og kontanthjælpssystemet har været stærkt faldende siden Dagpengereformen i 2010.

“Dagpengene har været på rutsjetur, og det fortsætter de næste fem år, så den gennemsnitlige dækningsgrad ryger virkelig langt ned. Især højindkomstgrupper kan med rette

sætte spørgsmålstegn ved, om denne sikring længere er værd at betale for”.

Samme udvikling ser Per Kongshøj Madsen, som er formand for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og professor emeritus ved Institut for Statskundskab ved Aalborg Universitet, og som også var en del af Carsten Koch-udvalget, der i 2015 anbefalede regeringen en bl.a. mere virksomhedsrettet indsats i den aktive beskæftigelsespolitik.

“Mens vores arbejdsmarked i høj grad er mobilt og velflydende, er det uomtvisteligt, at sikkerhedsnettet for indkomst i form af dagpenge og kontanthjælp er blevet mere huller, end det var for 15-20 år siden”, siger Per Kongshøj Madsen.

Indkomstsikkerheden under ledighed er blevet klart forringet, og alt tyder på, at det vil fortsætte de næste fem år, fordi dækningsgraden vil falde, forklarer Bent Greve, professor og arbejdsmarkedsforsker på Roskilde Universitet:

“Stopper man ikke de forringelser, vil mange opgive systemet”, siger han.

Han forklarer, at frem mod 2022 trækkes der 0,7 procentpoint fra reguleringen af dagpengene i forhold til lønudviklingen, så dækningsgraden falder automatisk de kommende

“Dagpengene har været på rutsjetur, og det fortsætter de næste fem år”.

Henning Jørgensen, professor, Aalborg Universitet

»

Den snart 66-årige biolog Jørgen Krogsgaard Jensen har slidigt og arbejder derfor på nedsat tid i en seniorordning hos Orbicon. Havde det ikke været muligt, var han gået på pension.

»

år. Og mere end 270.000 danskere forsikrer sig mod ledighed med private jobforsikringer.

“Det peger mod et mere privatbaseret arbejdsmarkedssystem, og det giver ikke et velfungerende flexicurity-system”, siger Bent Greve.

Over 90.000 har mistet dagpengene

Med Dagpengereformen fra 2010 blev dagpengeperioden halveret og genoptjeningskravet fordoblet. Det har haft konsekvenser.

Et nyt notat fra Danske A-kasser fastslår, at over 90.000 har mistet dagpengene siden reformen. Det er samtidig blevet 12 procent dyrere at være forsikret i en a-kasse, fordi skattereformer har reduceret værdien af skattefradraget og har betydet forhøjet medlemskontingent.

Derudover er pensions- og efterlønsalderen blevet forhøjet, og efterlønsordningen er kraftigt forringet og fremadrettet reelt afskaffet.

“Vi er nu ved et punkt, hvor der kan sås alvorlig tvivl om, hvorvidt vi fremover kan opretholde et system, hvor langt de fleste lønmodtagere fortsat vil betale for a-kassememberskab”, lyder det i notatet.

Siden medio 2017 har den ansvarlige myndighed for statistik på området, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), ikke udgivet statistik over, hvor mange der har mistet dagpengeretten, og hvad deres status er.

“Er de kommet i arbejde, på konthjælp eller anden ydelse? Eller er de uden indkomst?” spørger direktør i Danske A-kasser Verner Sand Kirk og påpeger, at den manglende statistik er et brud på den politiske aftale:

“Det var en klar præmis i dagpengeaftalen, at udviklingen skulle følges nøje”, siger han.

“Lysten er der, men rammerne skal være bedre”.

Bent Greve, professor, Roskilde Universitet

Henning Jørgensen mener, at de manglende tal på området betyder, at der er mørketal bag regeringens ledighedstal.

“De personer, som har mistet dagpengeretten, er helt ude af statistikkerne, og ingen hjælper dem. Derfor lyver regeringens ledighedstal. De er meget højere, end regeringen foregiver, og er over 150.000”, udtaler Henning Jørgensen.

Virksomheder er stadig for langsomme

Den rådgivende ingeniørvirksomhed Orbicons domicil ligger på nogle store, vindblæste græsarealer tæt på Høje Taastrup Station. Domicilets tre etager er holdt i brune farver og huser omkring 300 ansatte. Der er solceller på taget, og de åbne kontorlandskaber har med et integreret energidesign opnået et guldcertificeret indeklima.

Orbicons seniorordning er ifølge Jørgen Krogsgaard Jensen også gylde. Efter et par års ansættelse i Orbicon fik han brug for at benytte den pga. af sin slidgigt.

I dialog med firmaets ledelse blev det besluttet, at han fra januar skulle arbejde 15 timer om ugen, og at han kan flekse op og ned, som han selv synes, der er behov for.

“Det administrerer jeg helt selv, alt efter hvilke opgaver der er, og det er jeg meget glad for. Så længe jeg udfylder mine ugesedler og sørger for at fakturere mine opgaver med kunderne, er der ingen, der blander sig i, hvornår jeg kommer og går”, siger han.

Mange danske virksomheder er dog generelt stadig for langsomme til at gøre som i Orbicon. For selv om et stigende antal ældre fortsætter med at arbejde efter pensionsalderen, har kun hver anden virksom-

hed en seniorordning, og hver femte virksomhed har ingen indsats på dette område. Det viser en ny undersøgelse blandt 2.300 virksomheder, som TeamArbejdsliv og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) netop har gennemført.

Forbedret seniorpolitik er ellers et oplagt redskab til at reparere på flexicurity, forklarer Per Kongshøj Madsen.

“Med knapheden på arbejdskraft er det givet, at også virksomhederne skal tænke mere kreativt for at beholde den ældre del af arbejdsstyrken”, siger han.

Vi kan ikke bare fortsætte med at arbejde

Med Velfærdsforliget i 2006 aftalte den daværende VK-regering med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre gradvist at hæve pensionsalderen. Den hedder 67 år i 2019-2022, og i 2030 hæves den yderligere til 68 år.

Fra 2035 er pensionsalderen baseret på skøn fra DREAMs og Danmarks Statistiks prognose for udviklingen i levetiden og skal først vedtages af Folketinget. For 2050 lyder skønnet, at pensionsalderen er 72 år, mens den i år 2100 er hævet til 77,5 år.

Men der kan sættes spørgsmålstegn ved, om danskerne bare kan fortsætte med at arbejde i takt med den stigende levealder, som politikerne ønsker.

Ældres fysiske og psykiske helbred er nemlig ikke forbedret i perioden 2010-2017, konkluderer seneste rapport om Ældreprofilen fra Sundhedsstyrelsen.

“Resultaterne fra Ældreprofilen sætter spørgsmålstegn ved, hvor meget sundere vi er blevet, om end det er meget individuelt. Problemer med

2006

2008

2010

15 ÅRS REFORMER HAR HULLET FLEXICURITY-SYSTEMET

• Velfærdsforlig

• Aftale om en jobplan

• Dagpengereform

helbredet er en af de primære årsager til, at nogle må forlade arbejdsmarkedet tidligere end ønsket. Det er derfor vigtigt, at vi gør en stor og reel indsats for at forebygge nedslidning, så flere kan fortsætte længere”, siger økonom i Ældre Sagen Anna Sophie Debel.

⤴
Det kan godt være, at vi lever længere, men er vi arbejdsduelige fuldt ud i forhold til den udvikling? Det tror snart 66-årige biolog Jørgen Krogsgaard Jensen ikke.

Der er desuden stadig lovmæssige barrierer for, at ældre kan sikre sig mod arbejdsløshed, hvis de vil fortsætte med at arbejde efter pensionsalderen. Det er stadig fastsat ved lov, at medlemskabet af en a-kasse automatisk ophører ved udgangen af den måned, hvor man når pensionsalderen.

“Det virker helt urimeligt, at man ikke kan bevare en dagpengeforsikring, hvis man i øvrigt opretholder sin tilknytning til arbejdsmarkedet”, siger Per Kongshøj Madsen.

Hos Ældre Sagen påpeger man, at den regel diskriminerer ældre.

“Man bør uanset alder have mulighed for at være medlem af en a-kasse på almindelige vilkår, så længe man fortsætter på arbejdsmarkedet”, siger Anna Sophie Debel.

Nu skal politikerne betale tilbage

Jørgen Krogsgaard Jensen fra Orbicon er kritisk over for, at pensionsalderen konstant hæves.

“Det kan da godt være, at vi lever længere, men er vi arbejdsduelige fuldt ud i forhold til den udvikling? Det tror jeg ikke. Og jeg forstår ikke, at der ikke har været større protester mod den politik”.

Havde han ikke kunnet gå ned i arbejdstid til 15 timer om ugen som i dag, så var han formentlig gået på pension, forklarer han.

“Hvor jeg tidligere arbejdede til langt ud på natten og kunne løbe, så længe jeg ville, har jeg det sidste 1½ år fået skavanker, som har svækket mig fysisk. Men fordi firmaet har en god seniorpolitik, er det muligt for mig at fortsætte”.

At danskerne på baggrund af Velfærdsforliget skal fortsætte med at arbejde så længe, er ifølge Henning Jørgensen “en af de mest radikale

pensionsreformer, der er besluttet i hele Europa”.

“Der var jo ingen rigtig diskussion af det, dengang det blev vedtaget. Det er først nu, at folk har fundet ud af, jamen hov, jeg skal lægge tag som tømmer i en alder af 73 år. Har man børn, som er født efter år 2000, skal de arbejde, til de er 75 år”, siger professoren.

Socialdemokratiet har smidt sit bud på en opblødning af reformen på bordet: Differentieret pensionsalder hedder den. Med den åbning for at diskutere pensionsalder på Christiansborg er der ifølge Henning Jørgensen gjort klar til en vælgerlusning til de politikere, som ikke vil sørge for en rimelig tilbagetrækning som modbetaling for den forhøjede pensionsalder.

“Det bliver meget interessant at følge i valgkampen”.

Bent Greve mener ikke, at Socialdemokratiets forslag om, at 40 år i arbejde skal udløse pension for de mest nedslidte, kan stå alene.

“Der sker både fysisk og psykisk nedslidning, og seniorførtidspensionen har ikke haft den beregnede effekt, fordi man fortolker reglerne for stramt”, siger Bent Greve.

Han mener, at man bør sikre, at langt flere gradvist kan trappe ned i tid. For mange vil gerne fortsætte på arbejdsmarkedet, men ikke nødvendigvis på fuld tid.

“Mange er ikke på arbejdsmarkedet kun på grund af pengene, men fordi det skaber sociale relationer, tryghed og giver fornemmelsen af at gøre noget, man har lyst til. Arbejdsmarkedets parter har derfor en pligt til at få senioraftalerne til at fungere bedre. Lysten er der, men rammerne skal være bedre”. ■

2012	2013	2014	2015	2016	2017
• Skattereform	• Førtids-, pensions- og fleksjobreform • Kontant-hjælpsreform • SU-reform	• Sygedag-pengereform	• Dagpengereform • Integrationsydelse	• Kontanthjælpsloft	• Tryghed om boligbeskatningen

MUSIKHISTORIE

JOHN HØYBYE: DET SKAL LYDE GODT ...

Lars Ole Bonde, Peter Michel og Lars Nielsen (red.)
Forlaget Michel, 2018, 88 sider, 250 kr.

I anledning af John Høybyes 80-års dag d. 12. januar 2019 udkommer bogen, der består af redigerede samtaler mellem John Høybye og musikhistorikeren Lars Ole Bonde. I dialogform præsenteres læseren for John Høybye som dirigent, komponist, arrangør, pædagog - og menneske. Desuden rummer bogen tre ny-skrevne tekster af Høybye selv, en artikel, der forbinder Høybyes arbejde med det kulturradikale musikprojekt i mellemkrigstiden, samt musikanalyser og udsagn fra nogle af de mennesker, der har fulgt Høybye gennem årtierne: Henrik Goldschmidt, Georg Metz, Anne Christoffersen, Jørgen Munck, Addi Vaupel, Arne Berg, Eva Chortsen og mange flere. Tusindvis af danske og udenlandske korsangere i alle aldre har oplevet John Høybye som dirigent, komponist og arrangør, og mange hundrede musiklærere er blevet dygtigere korledere gennem mødet med pædagogen Høybye. Endnu flere har lyttet til koncerter og optagelser med Høybyes banebrydende kor Tritonus. For første gang fortælles her historien om et musikmenneske med såvel kompromisløs kvalitets-sans som store visioner og folkelig gennemslagskraft.

Se flere bøger på magisterbladet.dk

ETIK

Ansvar

Ulrik Nissen
Aarhus Universitetsforlag, 2018, 60 sider, 49,95 kr.

Det er ikke særligt pænt at svare igen. Undtagen når det gælder ansvar. I lige præcis det tilfælde udgør vores svar bogstaveligt talt selve essensen. Det er dog op til os selv at afgøre, om vi vil sætte handling bag ordene eller blive svar skyldig. Vi har nemlig frihed under ansvar og kan selv vælge. Ulrik Nissen, rimelig ansvarsbevidst teolog ved Aarhus Universitet, ved godt, hvilken af mulighederne han vil anbefale. For vi kan ikke leve sammen uden at leve op til vores ansvar. Men hvilket valg vi træffer, skal han jo ikke bestemme. Det er hele meningen med ansvar. Bogen er en del af serien "Tænkepauser - viden til hverdagen".

HISTORIE

Herregårdshistorie 14

Britta Andersen og Marie Kirstine Elkjær (red.)
Gammel Estrup - Danmarks Herregårdsmuseum, 2018, 220 sider, 198 kr.

At lede en herregård har altid været en opgave, herremænd og deres hustruer udførte i fællesskab. De senere års internationale forskning har betonet, at kvinderne stod i spidsen for herregårdenes mange funktioner, når de optrådte som bygherrer og politiske aktører og var omdrejningspunkter i herregårdens selskabsliv. Bogen stiller skarpt på herregårdens kvinder igennem

fortællingerne om syv forskellige herregårdsfruer fra seks forskellige århundreder. Gennem deres liv får man indblik i de mangfoldige roller, funktioner og personligheder, som fyldte herregårdene - både dengang og i dag.

KUNST

Breve fra London - Elisabeth Jerichau Baumann og den victorianske kunstverden

Sine Krogh og Birgitte Fink Strandberg Publishing, 2018, 256 sider, 299,95 kr.

Efter at have levet en skyggetilværelse i dansk kunsthistorie er interessen for billedkunstneren Elisabeth Jerichau Baumann (1819-1881) kun vokset de seneste år. Bogen kommer helt tæt på mønstrebryderen, outsideren og ikke mindst foregangskvinden. Elisabeth Jerichau Baumann var en uhyre flittig brevscriber. Størstedelen af hendes breve fra London har aldrig før været offentliggjort, men beretningerne hjem til ægtemanden Jens Adolf Jerichau og parrets mange børn giver et enestående indblik i mødet med den moderne, victorianske kunstverden og det imponerende netværk, hun opbyggede i storbyen.

PÆDAGOGIK

Intern evaluering af undervisningen

Michael Andersen
Hans Reitzels Forlag, 2018, 144 sider, 200 kr.

Bogen "Intern evaluering af undervisningen" er en systematisk introduktion til området. Bogen gennemgår en bred vifte af redskaber og måder, elever, lærere og pædagogiske ledere kan gribe den interne evaluering af undervisningen an på. Bogen er skrevet til praktikere på alle niveauer i det danske

uddannelsessystem, som ønsker at udvikle undervisningen ved hjælp af intern evaluering. Denne 2. udgave er opdateret med de seneste års nye viden om evaluering og en række eksempler derpå. Endelig har forfatteren tilføjet en oversigt over regelgrundlaget for evaluering af undervisning på de forskellige uddannelsesområder.

ORGANISATION

Mundtlighed på arbejde - Præsentationer i en organisatorisk kontekst

Christina Søgaard Jensen og Heidi Andersen
Samfundslitteratur, 2019, 264 sider, 279 kr.

Organisationer og virksomheder rummer enorme mængder information, projektarbejde og forandringsprocesser, hvor medarbejderne i alle organisatoriske lag og afkroge koordinerer og løser opgaver, præsenterer synspunkter og deler viden. Alt sammen, så organisationen kan nå sine strategiske mål. Det kræver medarbejdere, der kan og tør bringe deres viden og erfaring i spil og præge de organisatoriske processer. Her bliver et af medarbejdernes vigtigste redskaber en strategisk tilgang til mundtlig præsentation eller mundtlighed, hvor medarbejderne indtænker de organisatoriske aspekter og kontekster, når de skal præsentere en konkret sag. Bogen handler netop om, at alle præsentationer skal ses i forhold til den organisatoriske kontekst, de indgår i.

Kvinders pensioner haler ind på mændenes

Mens mænd i 2008 havde 51 procent mere i pensionsopsparing end kvinder, er forskellen faldet til 37 procent i 2017, viser tal fra MP Pension. Også blandt danskerne generelt er der et fald i forskellen på mænds og kvinders pensioner.

NÅR ARBEJDSLIVET SLUTTER, og pensionen starter, har kvinder typisk langt færre penge at betale regninger og forsøde tilværelsen med. Sådan er det stadig, men forskellen mindskes.

I MP Pension er forskellen på kønnenes pensionsopsparing faldet med 14 procentpoint fra 2008 til 2017. I 2008 havde mænd i MP Pension en gennemsnitlig pensionsopsparing på 833.010 kr., hvilket var 51 procent højere end kvindernes opsparing.

I 2017 var kvinder og mænds gennemsnitlige opsparing i MP Pension hhv. 720.113 kr. og 987.479 kr., hvilket svarer til en forskel på 37 procent.

“Kvinderne mindsker forskellen i opsparingen i forhold til mændene, men de halter stadig bagefter”, siger markedschef i MP Pension Kenneth Petersen.

At kvinderne haler ind på mændenes pensionsopsparing i MP Pension, skyldes ifølge ham bl.a. bedre ligestilling mellem de højtuddannede medlemmer. Flere mænd tager del i barsel og deltid.

“Desuden har flere kvinder øget fokus på at spare mere op til pension - også under deltid”, siger Kenneth Petersen.

Udviklingen i MP Pension er et godt billede på den generelle udvikling i pensionerne for danskerne. For forskellen på både pensionsudbetaling og pensionsopsparing for mænd og kvinder falder.

Mænds pensionsformue var i 2016 med 908.082 kr. 27 procent større end kvinders. I 2014 var forskellen på knap 30 procent. Og hvor mænd i 2008 i gennemsnit fik 56 procent mere i pensionsudbetaling end kvinder, er forskellen i 2017 faldet til 44 procent. Det viser en særkørsel, som Forsikring & Pension har foretaget for Magisterbladet.

“Forskellen i udbetalingerne afspejler forholdene på arbejdsmarkedet. Kvinder har typisk lavere løn gennem arbejdslivet og

flere fraværsperioder på grund af barsel mv., og når mænd og kvinder indbetaler samme andel af lønnen til pension, ender kvinder også med at få en lavere pensionsudbetaling end mænd”, siger Katrine Søe, konsulent i Forsikring & Pension.

Jo højere uddannelse, desto mere i pension

For både mænd og kvinder gælder det, at jo højere uddannelse, desto mere i pensionsudbetaling. Personer med en lang videregående uddannelse får således 2,5-3 gange så meget udbetalt i pension, som en faglært eller en person med kort videregående uddannelse gør.

“Selvom kvinders pensionsudbetalinger og -formue i gennemsnit stadig er langt mindre end mændenes, så kan kvinderne dog trøste sig med, at de typisk har glæde af pensionsudbetalingerne i flere år end mænd på grund af den længere levetid for kvinder”, forklarer Katrine Søe.

Pensionsgabets mellem kønne er dog stadig stort. At mænd stadig får så meget mere i pension end kvinder, skyldes i høj grad strukturer i vores samfund, forklarer formand for Dansk Magisterforening, Camilla Gregersen.

“Det er afgørende at få ændret de samfundsstrukturer, som fortsat betyder, at kvinder får lavere løn, lavere pensionsindbetalinger og dermed også lavere pen-

“Vi skal ændre på det uretfærdige i, at kvinderne har en lavere livsindkomst, som slår igennem pensionsmæssigt”.

Camilla Gregersen, formand for DM

sionsudbetalinger. Her tænker jeg på øremærket barsel, men også pensionsindbetalinger under barselsorlov osv.”, siger Camilla Gregersen.

Hun forklarer, at fagforeningerne kan understøtte kvindernes muligheder for selv at få løftet løn og pension fx gennem forhandlingskurser.

“Kvinderne kan indbetale ekstra til pension, men vi skal ændre på det uretfærdige i, at kvinderne har en lavere livsindkomst, som slår igennem pensionsmæssigt”, siger Camilla Gregersen.

Camilla Gregersen bifalder EU-lovgivning, der pålægger Danmark at øremærke barsel til mænd.

“Jeg tror, at det bliver en helt afgørende faktor for ligestillingen - og på lang sigt får det også betydning for pensionen”. ■

UDVIKLING I PENSIONS-OPSPARING I MP PENSION

Mænds merudbetaling i procent

Kilde: MP Pension

UDVIKLING I ÅRLIG PENSIONS- UDBETALING

Mænds merudbetaling i procent

Kilde: Forsikring & Pension

Husk dit fradrag

Husk, at du kan få fradrag for dit DM-medlemsskab – du skal bare **tilføje dit kontingent inde** på din forskudsopgørelse på SKAT.dk

Dansk
Magisterforening

Udenlandske forskere har fået gratis danskkurser – nu er tilbuddet afskaffet

Mellem 2010 og 2016 er der hvert år gennemført cirka 2.100 gratis danskkurser for udenlandske forskere og undervisere ansat på universiteterne. Men regeringen og Dansk Folkeparti har afskaffet tilbuddet om gratis danskkurser. Det kan få konsekvenser for højtuddannedes lyst til at arbejde i Danmark på sigt, advarer universiteterne.

DER HAR VÆRET et stort ønske om at lære dansk blandt internationale undervisere og forskere på universiteterne. Mellem 2010 og 2016 har der i gennemsnit hvert år været gennemført 2.100 af de gratis kurser Lærdansk under forberedende voksenundervisning (FVU-kurser) for ansatte på universiteterne.

Det viser et særtræk, som Dansk Magisterforening har foretaget, fra Danmarks Statistiks VEU-register, der indeholder oplysninger om efteruddannelse for offentligt ansatte.

Men det meget brugte tilbud er nu blevet afskaffet. Det skyldes en skatteaftale fra marts 2018 mellem regeringen og Dansk Folkeparti, som blandt andet skal finansieres ved, at selvforsørgende udenlandske borgere fremover selv skal betale af egen lomme for at lære dansk.

At regeringen har skrottet de gratis danskkurser, hænger ikke sammen med ønsket om at tiltrække og fastholde højt kvalificeret international arbejdskraft. Det siger talsmand for Danske Universiteter Anders Bjarklev, som også er rektor på DTU.

“Kurserne har jo tydeligvis været meget efterspurgt, og disse tal viser jo med al ønskelig tydelighed, at beslutningen om at skrotte gratis kurser ikke hænger logisk sammen med regeringens udmelding om, hvor vigtigt det er at tiltrække højtuddannet arbejdskraft fra udlandet, som skal højne den danske velstand”, siger Anders Bjarklev.

I 2016 blev der afholdt over 2.300 danskkurser for universitetsansatte, og 1.383 personer tog mindst ét dansk kursus. I 2015 blev der afholdt 4.301 danskkurser, og over 2.000 tog mindst ét dansk kursus.

Fra gratis til 12.000 kroner

Med afskaffelsen af tilbuddet om gratis danskundervisning har udenlandske kursister fra 1. juli 2018

“At de nu selv skal betale for det, synes jeg egentlig er ganske rimeligt”.

Jens Henrik Thulesen Dahl, uddannelsesordfører, Dansk Folkeparti

selv skullet betale 2.000 kr. per påbegyndt modul. Da danskundervisningen har op til seks moduler, betyder det, at brugerbetalingen kan løbe op på 12.000 kr. Kursisterne skal desuden betale 1.250 kr. i depositum for hvert påbegyndt modul.

Uddannelses- og forskningsordfører i Dansk Folkeparti Jens Henrik Thulesen Dahl synes, det er rimeligt, at udlændinge selv skal betale for at lære dansk fremover.

“Jeg synes, det er et fornuftigt signal, vi sender, at udlændinge selv må være indstillet på at betale de omkostninger, der er forbundet med at lære dansk, når de kommer til landet”.

DF’s uddannelsesordfører påpeger, at afskaffelsen af de gratis kurser handler om at prioritere.

“Her har vi valgt at spare nogle penge. Hvis virksomheder tiltrækker medarbejdere, tror jeg ikke, de kurser gør en egentlig forskel. På universiteterne er det en del af sprogpolitikken, at de udenlandske ansatte skal lære dansk, så det forventer vi sker. At de nu selv skal betale for det, synes jeg egentlig er ganske rimeligt”, siger Jens Henrik Thulesen Dahl.

Kan få store konsekvenser

Anders Bjarklev er dog ikke i tvivl om, at beslutningen om at nedlægge de gratis danskkurser kan få store konsekvenser for udenlandske forskere og underviseres lyst til at blive i Danmark.

“Taler man det lokale sprog, gør det én bedre kvalificeret. Derfor må vi formode, at afskaffelsen af de gratis danskkurser betyder, at udenlandske kolleger ikke så let kan finde et job i Danmark fremover. Og så vil de kigge efter arbejde i andre lande”, siger Anders Bjarklev og understreger:

“Mange udenlandske forskere på bl.a. DTU har netop fulgt de gratis danskkurser, fordi de har haft planer om at gøre deres evner og kvalifikationer mere nyttige både på DTU og i det private erhvervsliv. Man kan jo godt forstå, hvis nogle nu synes, at det for en familie med børn og boligudgifter er for meget også at skulle betale for disse kurser selv”.

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra Venstres udlændingeordfører, Mads Fuglede. ■

6 gode råd

Sådan får du styr på, hvad du skal kræve i løn i det offentlige

Når du bliver ansat i det offentlige, er det din tillidsrepræsentant, der forhandler din løn. Men du skal sætte dig ind i, hvad du kan kræve i løn, og hvordan du kan klæde din forhandler ordentligt på. Her er seks gode råd til, hvordan du får styr på, hvad du skal have i løn som offentligt ansat.

... PÅ INGEN MÅDE, JEG HAR KLADT MIN LØNFORHANDLER GODT PÅ!

VID, HVAD DU VIL HAVE I LØN

Selvom du ikke skal forhandle din egen løn, kan ansættelserne, når du sidder til en jobsamtale i det offentlige, godt finde på at spørge dig, hvad du forventer, at du skal have i løn. Det er derfor vigtigt, at du har et svar parat. I de akademiske overenskomster på offentlige arbejdspladser er lønnen opdelt i basisløn og tillæg. Basislønnen udgøres for en kandidat af en anciennitetsbaseret skala på fire trin. Det betyder, at når du har mere end fire års akademisk erfaring efter endt kandidatuddannelse, vil du blive indplaceret på slutløntrin. Special- og chefkonsulenter bliver indplaceret på særlige basisløntrin. Derudover kan der også være mulighed for at få tillæg ud over basislønnen, ligesom det vil være muligt for din tillidsrepræsentant at forhandle individuelle tillæg for dig.

1 VID, HVORDAN LØNFORHANDLING FOREGÅR

Når du bliver ansat i den offentlige sektor, er det ikke dig selv, men tillidsrepræsentanten på din nye arbejdsplads, der skal forhandle løn for dig. Det betyder også, at din kommende leder eller HR-medarbejder kontakter den lokale tillidsrepræsentant eller Dansk Magisterforenings sekretariat, hvis der ingen tillidsrepræsentant er på din nye arbejdsplads. Hvis du for eksempel bliver ansat i en mindre kommune, er det nemlig ikke sikkert, at der er det antal akademiske medarbejdere, der skal være, før arbejdspladsen har en tillidsrepræsentant tilknyttet. Hvis der ikke er en tillidsrepræsentant, vil en konsulent fra Dansk Magisterforening forhandle din løn for dig, på samme måde som hvis det var din tillidsrepræsentant.

2

3 VID, AT DER FINDES ET RÅDIGHEDSTILLÆG

Hvis du bliver ansat i en administrativ generaliststilling i en region eller en kommune, kan du få et rådighedsstillæg oven i din løn. Det samme gælder, hvis du bliver ansat som fuldmægtig i staten. Det betyder, at du, hvis du er ansat i en kommune eller en region, vil stige frem til og med otte års anciennitet og i staten ni års anciennitet. Når du får et rådighedsstillæg, vil du også få en rådighedsforpligtelse på 35 timer i kvartalet, hvis du er ansat i en region eller kommune, og 20 timer i kvartalet, hvis du er ansat i staten. Det er lidt forskelligt, hvordan rådighedsforpligtelsen administreres, men det er ikke altid meningen, at du skal arbejde flere timer, fordi du får et rådighedsstillæg.

4

VID, HVORDAN DU KLÆDER DIN FORHANDLER PÅ

Selvom du som sagt ikke selv skal stå for at forhandle din løn, når du er ansat i den offentlige sektor, kan det alligevel være en god ide, at du forbereder dig. Det kan du gøre ved at klæde din tillidsrepræsentant bedst muligt på, når han eller hun skal forhandle på dine vegne. Skriv derfor dine tre bedste argumenter ned for, hvorfor du skal have mere i løn – argumenter, som din forhandler kan gå videre med, når dine individuelle tillæg skal forhandles. Din tillidsrepræsentant kender selvfølgelig alt til overenskomst og forhandlingsstrategi, men argumenterne for, hvad lige præcis du kan bidrage med, kender du selv. Det kan for eksempel være, at du har oparbejdet specialviden inden for dit arbejdsområde, eller det kan være, at din særlige erfaring, når det kommer til projektstyring, har betydning for den måde, du kan løse dine kommende arbejdsopgaver på.

5

VID, AT JO STØRRE ERFARING DU HAR, DESTO FLERE INDIVIDUELLE TILLÆG KAN DU FÅ

Når det handler om løn i det offentlige, kan man som hovedregel sige, at jo større erfaring du har, jo flere individuelle tillæg har du mulighed for at få forhandlet igennem. Studiejob tæller ikke som anciennitet, men kan være et argument for et kvalifikationstillæg. Derudover kan man også tale om, at lønforhandling i det offentlige – ligesom alle andre steder – handler om markedsværdi. Hvis du er et sted i din karriere, hvor du har mulighed for at sige nej til et tilbud, har du alt andet lige større mulighed for at få høje tillæg, end hvis du er nyuddannet og jobsøgende. Hvis du er nyuddannet, vil det ofte være værdifuldt for dig at tage imod et jobtilbud – og få den anciennitet og arbejdsmæssige erfaring, der gør, at du kan komme videre.

Kilde: Charlotte Dester, konsulent, Dansk Magisterforening.

Se mere om lønstatistikker:

<https://dm.dk/din-loen>

<https://www.loenoverblik.dk/>

<https://www.kr1.dk/#/sirka>

Læs mere om rådighedstillæg:

<https://dm.dk/media/8896/raadighedvejledningoff.pdf>

6

VID, AT VI TALER OM LØN PLUS PENSION

Mange glemmer, når de sammenligner deres løn med studiekammerater, der har fået job i den private sektor, at langt de fleste, der er ansat i det private erhvervsliv, selv skal spare op til pension. Det er en vigtig kontrast til offentligt ansatte, hvor overenskomsten betyder, at pensionen lægges oven i lønnen. Der er alt andet lige stor forskel på, om du selv skal spare op til pension ud af din løn, eller om det er et gode, der kommer oven i din løn. Husk derfor at regne din pension med, når du som offentligt ansat sammenligner din løn med privatansattes.

6 gode råd
Sådan får du styr på, hvad du skal kræve i løn i det offentlige

Spas tid

Har du ikke allerede tilmeldt dit DM-medlemskab til betalingservice, så gør det nu og spar tid i fremtiden.

dm.dk/minside

Dansk
Magisterforening

SAMFUND

KAMPEN OM VOLLSMOSE

Helle Lykke Nielsen (red.)
U Press, 2019, 374 sider, 299,95 kr.

Det skulle have været fremtidens bydel, et sted, hvor det moderne liv kunne udfolde sig med alle dets bekvemmeligheder. I stedet blev det en ghetto med høj arbejdsløshed, kriminalitet og mange indvandrere. 1960'ernes Vollsmose begyndte som en drøm. Men i dag er den politiske debat om Vollsmose opdelt i skarpe modsætninger og præget af fjendebilleder. Virkelighedens Vollsmose er mere kompleks. Flere nuancer af livet i en ghetto formidles her af forskere i alt fra kultur til medicin. De undersøger, om der findes en særlig Vollsmose-kultur, hvilken rolle islam spiller, og hvad ghettolisterne har betydet for områdets selvforståelse. Et spørgsmål er også, om mennesker i Vollsmose plages af andre sygdomsformer, og hvem der egentlig har ansvaret for indvandrerne, når de bliver gamle. Er det overhovedet realistisk at forestille sig, at de midler, der i disse år investeres i områdets infrastruktur, vil kunne løse Vollsmoses sociale problemer?

Se flere bøger på magisterbladet.dk

FILOSOFI

Den etiske revolution – En filosofisk læsning af Robert Musils “Manden uden egenskaber”

Mette Blok
Museum Tusulanums Forlag, 2018, 309 sider, 275 kr.

Den østrigske forfatter Robert Musils hovedværk, “Manden uden egenskaber”, regnes for den vigtigste tysksprogede roman fra det 20. århundrede og er en milepæl i europæisk modernistisk litteratur. I denne første monografi om Musil på dansk foretages en konsekvent etisk læsning af Musils filosofiske roman, og det vises, hvordan Musils svar på værdiernes sammenbrud omkring 1. verdenskrig ikke er en nostalgisk længsel efter en tabt verden af i går, men et fremsynet og optimistisk udkast til en ny og bedre måde at leve på under ændrede betingelser.

HISTORIE

Velkommen på bagsiden – Danmarkshistorien på vrangen

Poul Duedahl
Gads Forlag i samarbejde med Golden Days, 2018, 383 sider, 349,95 kr.

Denne bog er en beretning om de menneskelige vildfarelsers historie, om eksperimenter, der gik galt, kampe, der blev tabt, og ideer, som ingen længere abonnerer på. Fortællinger, som kan være svære at få øje på, og som understreger den gamle sandhed om, at det som

regel er sejrherren, der skriver historien. Poul Duedahl fortæller i bogen om en tid, hvor samfundsordenen byggede på kadaverdisciplin, og samfundsfjender blev tortureret, brændemærket og halshugget.

KULTUR

En fremtid uden fremtid

Mikkel Krause Frantzen
Informations Forlag, 2018, 208 sider, 249,95 kr.

Depression er den mest udbredte psykiske lidelse på verdensplan. I “En fremtid uden fremtid” argumenterer Mikkel Krause Frantzen for, at man kan kende et samfund på dets sygdomme, og viser, hvordan depressionen peger på en række kriser i tiden: gældskrise, det konkurrencestyrede arbejdsmarked, krav om individuel lykke og selvoptimering. Med konstateringen af, at den psykiske lidelse ikke er den enkeltes problem, men vores fælles problem, udfolder Frantzen en kulturkritisk samtidsdiagnose og inddrager en række bøger, film og kunstværker som alternativt forestillingshorisont.

PÆDAGOGIK

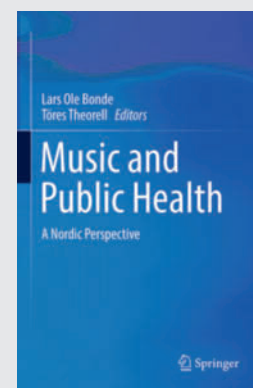
Empirisk didaktik – udfordringer, refleksioner og potentialer undersøgt i forskellige pædagogiske praksisser

Lea Lund og Hanne Balsby Thingholm (red.)
Dafolo, 2018, 158 sider, 287,50 kr.

Didaktik er grundlæggende viden om undervisningens planlægning, udførelse og evaluering - herunder overvejelser over undervisningens hvad, hvorfor og hvordan. Didaktik udspiller sig i mange forskellige læringsarenaer, og denne bogs ærinde er at undersøge, hvordan man empirisk kan undersøge forskellige pædago-

ske praksisser. Argumentet er, at synergien mellem empiri og teori er yderst meningsfuld og bidrager til oplysning og udvikling inden for det pædagogiske felt. Bogen forbereder således den studerende på at arbejde med teori- og praksisudviklende funktioner inden for det pædagogiske fagområde og styrker de didaktiske refleksioner.

SUNDHED

Music and Public Health – A Nordic Perspective

Lars Ole Bonde og Töres Theorell (red.)
Springer, 2018, 243 sider, 187,49 €

“Music and Public Health” is the first book to document the full potential of music as a public health resource. The book provides the foundation of a new understanding of the potential of music to improve physical and mental health and presents a combination of epidemiological and clinical evidence for musicking as a health resource - in a Nordic perspective related to the welfare systems of Denmark, Norway, Sweden, and Finland. It offers a unique collection of scholarly writings from leading researchers in the Nordic countries.

Har du skiftet job? Og kan vi komme i kontakt med dig?

Husk at opdatere din
arbejdsplads og dine
kontaktoplysninger, så vi
kan få fat på dig og give
dig den bedste rådgivning.

dm.dk/minside

Dansk
Magisterforening

Er museerne ved at udvikle sig til forlystelsesparker?

De danske museer er bragende publikumssucceser, men sker succesen på bekostning af fagligheden? Magisterbladet har spurgt eksperter og museumsfolk, hvorvidt kommunikation er ved at overskygge museumsfaglighed.

Publikum strømmer til de statsstøttede museer som aldrig før. Fra 2009 til 2017 steg besøgstallene med 50 procent: Over 13 millioner gange blev dørtærsklen til landets fyrtårne for kulturarv og kunst krydset.

Men med succesen er også fulgt en tilsvarende ophedet debat om de midler, museerne har taget i brug for at få publikum ind ad døren. Har man ofret for meget forskning og oplysning til fordel for tom underholdning, og er museerne ved at blive "tivoliserede", har skeptikerne spurgt.

Især ét museum bliver ofte nævnt i den diskussion: Nationalmuseet. Med direktør Rane Willerslev, "kedsomhedsknappen" og Jim Lyngvilds vikingeutstilling har museet skaffet sig nyt publikum såvel som nye kritikere.

En af de mest markante kritikere af vikingeutstillingen har været Søren Sindbæk, professor MSO på Aarhus Universitets Afdeling for Arkæologi og Kulturarvsstudier. I en artikel på netmediet POV kritiserer han udstillingen for at indeholde fejl som anakronismer i udstillingens fotogra-

fier. En kritik, som både museumsinspektører på Nationalmuseet og Jim Lyngvild afviser:

"Det har aldrig været hensigten, at udstillingens fotos skulle fungere som en arkæologisk rekonstruktion. Det ville have givet udstillingen en helt anden præmis, som ville kræve et langt større økonomisk råderum og planlægning, end hvad tilfældet er", skriver museumsinspektørerne bag udstillingen blandt andet i en kommentar til Søren Sindbæks kritik.

Da Magisterbladet taler med Søren Sindbæk, holder han fast i sin kritik.

"Mange ser Nationalmuseet som formidler af den bedste viden, der er tilgængelig. Når noget bliver udstil-

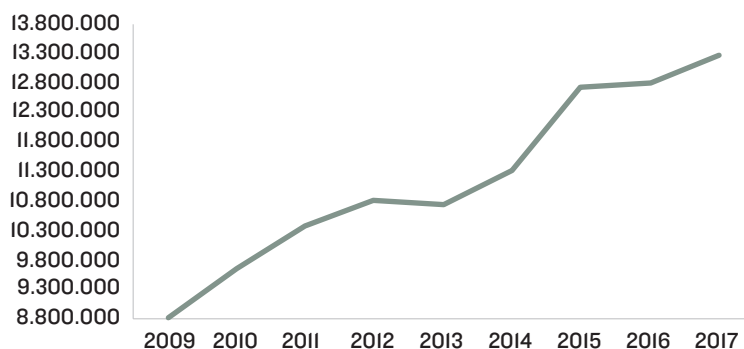
let på museet, fungerer Nationalmuseets status som en blåstempling af det. Derfor er det også så vigtigt, at de har styr på fakta", siger han.

Formidling og forskning

Søren Sindbæk gør det dog også klart, at han ikke har et horn i siden på Nationalmuseet generelt. Han ser udstillingen som en enkeltstående svipser, og hans kritik skal forstås som en form for fagfællebedømmelse af udstillingen.

Han mener ikke, at Nationalmuseets udstilling er et symptom på en større tendens blandt de danske museer. Tværtimod mener han, at museerne er blevet ekstraordinært gode til at finde på nye idéer til formidling, uden at de går på

BESØGENDE PÅ STATSSTØTTEDE MUSEER

Jim Lyngvild designer vikingudstilling på Nationalmuseet. Han får lov til at lege med nogle af Danmarks mest værdifulde historiske artefakter.

kompromis med forskningen og fagligheden.

Som eksempel nævner han et projekt, han selv var med i - udgravningen af vikingeborgen i Køge. Her skulle han nemlig ikke alene være forsker. Der skulle også tages billeder af ham og forskerkollegerne, hvor de blev opstillet, så de lignende "realitystjerner", som Søren Sindbæk udtrykker det, og de skulle på skift vise gæster rundt.

Forskerne skulle bruges som seje frontfigurer for udgravningen. Billeder af dem hang på busser, og på forsiden af vikingeborgens hjemmeside kan man stadig se dem opstillet, så de minder om noget fra en Indiana Jones-plakat. Eller man kan se en video med dem produceret i samme stil som en filmtrailer.

"I starten var jeg skeptisk og bekymret. Både for min forskning og for mit privatliv. Jeg var bange for, hvad mine kollegaer ville sige, når jeg hang på en bus, og om fokuset på publikum ville forstyrre min forskning", fortæller Søren Sindbæk.

Sådan gik det dog ikke. Han oplevede derimod, at hans forskning var relativt uforstyrret, og at der blev taget godt imod den nye formidlingsform.

Dorte Skot-Hansen, lektor emerita fra Københavns Universitet, er også meget positiv over for

museernes nye måder at formidle på. Hun har forsket i museer og oplevelsesøkonomi.

"Når vi ser de tårnhøje besøgstal, så hænger det formentlig sammen med, at museerne er blevet så gode til at formidle. De skaber narrativer, som sætter genstandene ind i en kontekst, skaber interesse for dem og inddrager", siger hun.

Også hun har dog taget sig selv i til tider at være skeptisk. Blandt andet da Statens Museum for Kunst lavede en fredagsbar.

"Men når jeg talte med de unge mennesker, der kom til det, fandt jeg ud af, at de syntes om det. Det vakte deres interesse", fortæller hun.

Tiltag som fredagsbaren og Nationalmuseets vikingudstilling har netop også deres berettigelse i den interesse og debat, de kan skabe, mener hun.

"Alle fagfolk kan sige dig, at en viking aldrig har set ud som på Nationalmuseets nye fotografier, men hvem ved, hvordan en viking har set ud? Deres udstilling kan få folk til at debattere det", siger Dorte Skot-Hansen.

Men risikerer man ikke en tivolisering af museerne, hvor det kommer til at handle om at underholde de besøgende frem for at formidle viden?

"Jeg frygter mere, at museerne bliver ligegyldige, tilsandede kirker.

Men al god formidling kræver forskningsmæssig forankring", fortæller hun.

Forsigtighed

Den tidligere direktør for Ny Carlsberg Glyptotek Flemming Friborg er mere skeptisk over for den udvikling, museerne er i.

"Hvad forventer vi af et museum? I dag er det, som om alt det gamle per definition er kedeligt. Derfor skal vi få det til at ligne nutiden. Alt, hvad der ikke forholder sig til vores tid, bliver betegnet som elitært eller - værre endnu - uvedkommende", fortæller han.

Han mener, at især ét spørgsmål er væsentligt i museumsdebatten:

"Hvad er det, vi vil med kultur? Er det oplysning og dannelse? Eller skal det være et tilbud blandt alle andre - du kan se film, du kan lege med sværd i skoven, klæde dig ud eller tage på museum?" spørger han.

For Flemming Friborg er der ingen tvivl om, hvad svaret på spørgsmålet er: Dannelse er det vigtigste. Og selvom alle museer ifølge Flemming Friborg gerne vil have så mange besøgende som muligt, så må de være forsigtige i jagten på dem.

"Det nytter ikke, at vi altid vælger den laveste fællesnævner, prostituerer os, i det forgæves håb, at vi får nogen ind, der ellers aldrig kommer. Som museumsdirektør er man derfor nødt til hele tiden at spørge sig selv: Hvor langt kan stoffet bære?" siger han.

Flemming Friborg er ikke ude på at gøre sig uvenner med nogle af sine kollegaer. Han vil derfor heller ikke gå ind i en diskussion af konkrete museer, der kan være gået for langt i jagten på publikum.

Magisterbladet spørger ham, om han som direktør for Glyptoteket selv ville have ansat en kunstner som Jim Lyngvild til at arrangere en udstilling.

"Jeg havde det knæsatte princip, at de folk, der ved mest om emnet, skal arrangere udstillingen". ■

Eliten fylder stadig mest på museerne

Trods besøgsrekorder er det stadig ikke lykkedes at få de kortuddannede til at gå på museum. Det er bekymrende for demokratiet, siger ekspert og peger på manglende kulturpolitiske ambitioner som en del af forklaringen.

Museerne er populære som aldrig før. I 2018 boomede antallet af besøgende på flere museer i hovedstadsområdet. Louisiana i Humlebæk havde fx rekord med over 750.000 besøgende.

Besøgstallet er også på landsplan stigende, viser den nyeste undersøgelse af brugerne på de statsstøttede museer i 2017 fra Slots- og Kulturstyrelsen. Men samtidig konkluderer man, at flere besøgende ikke er lig med, at museerne når nye målgrupper. Kvinder over 50 år med en lang eller mellemlang videregående uddannelse er stadig kernebrugerne.

Siden Kulturministeriets oprettelse i 1961 har det ellers været et kulturpolitisk mål, at statsstøttet kunst og kultur skal nå ud til alle samfundets borgere.

Museernes manglende evne til at inkludere hele befolkningen er skidt for samfundet, mener Ane Hejlskov Larsen, der er lektor i museologi og kunsthistorie på Aarhus Universitet.

“Man kan ikke tvinge folk til at gå på museum. Men målsætningen om større diversitet er stadig vigtig. For museerne er en hjørnesten i demokratiet, da de fx spiller en stor rolle

for, at vi fortolker historien nuanceret. Derfor er det problematisk, når de ikke når bredere ud, da det kan få negative konsekvenser, hvis man kun får fortalt én version af historien”, forklarer hun.

Hans Dam Christensen er professor i kulturformidling på Københavns Universitet og næstformand for Dansk Center for Museumsforskning. Han sætter i modsætning til Ane Hejlskov Larsen spørgsmålstegn ved, om det skæve brugermønster er et problem. For folk med kortere uddannelser har typisk andre kulturvaner, der kan være lige så værdifulde som at gå på museum, lyder det fra professoren:

“Spørgsmålet er, hvad de går glip af ved ikke at gå på museum. De går jo i stedet til fx koncerter og dyrker sport, og mænd er også mere aktive inden for frivilligt arbejde. Så det er jo ikke, fordi de ikke har va-

ner, der fremmer demokratiske værdier og dannelse. De har bare andre interesser”.

Ifølge Hans Dam Christensen viser det, at man ser den snævre brugerskare på museerne som et problem, at der er et vist hierarki inden for kulturforbrug.

“Vi beder jo heller ikke kvinden på 50 år med en lang uddannelse om at gå til hiphopkoncerter. Det viser, at det bliver set som mere “rigtigt” eller fint at gå på museum”.

Nedskæringer svækker diversitet

Men er der grundlag for at bevare statsstøtten til museerne, når eliten alligevel løber med det meste? Det mener Ane Hejlskov Larsen, at der er.

“Det er vigtigt, at museerne ikke kun fungerer på markedsvilkår, for statsstøtten skaber rum for at udveksle og generere ny viden på tværs af sociale skel”, siger hun.

Ane Hejlskov Larsen ser derfor heller ikke, at nedskæringerne de senere år på kulturområdet har gavnet diversiteten på museerne. For museer er også en forretning, og når støttekronerne bliver færre, er de nødt til at tage sikre valg.

“Museerne er nødt til at gå efter de målgrupper, der kan betale, når der er færre støttekroner på kiste-bunden. Og så er spørgsmålet, hvor langt man vil strække sig for social inklusion”, siger hun.

Ane Hejlskov Larsen understreger dog, at museerne også har et ansvar for at tage andre formidlingsgreb i brug for at nå bredere ud:

“Museerne kan blive langt bedre til at formidle deres viden. Fx ved at opbygge tættere relationer til publikum”.

“Det er sundt for en kulturinstitution at forsøge at nå bredere ud, for ellers risikerer man at blive et virkelighedsfjernt elfenbenstårn”.

Sarah Smed, formidlingschef på Forsorgsmuseet

Sjældne brugere løfter museet

Forsorgsmuseet er et af de museer, som har haft stor succes med at tiltrække flere "sjældne brugere", som Slots- og Kulturstyrelsen i brugerundersøgelsen døber dem, der sjældent kommer på museerne. Fx kortuddannede og unge.

Her arbejder man aktivt på at inddrage de sjældne brugere og lader dem være "alternative eksperter", forklarer formidlingschef Sarah Smed. Det kan fx være tidligere hjemløse, børnehjemsbørn eller folk, der har levet med misbrug. Og det har ud over at tale mere til andre brugertyper også løftet museet som helhed, forklarer formidlingschefen:

"Mange af museets temaer beskæftiger sig med at leve et liv på kanten, eller når livet gør ondt. Og det behøver man ikke at være hjem-

Forsorgsmuseet har haft stor succes med at tiltrække kortuddannede. Her arbejder man aktivt på at inddrage udsatte som "alternative eksperter", forklarer formidlingschef Sarah Smed. Det kan fx være tidligere hjemløse, børnehjemsbørn eller folk, der har levet med misbrug.

løs for at spejle sig i. Dermed bliver formidlingsproduktet også bedre, da det bliver mere autentisk".

Sarah Smed medgiver, at det kan være lettere for et "temamuseum" som Forsorgsmuseet at inddrage og nå ud til dem, der sjældent kommer på museum. Hun mener dog ikke, at det er en undskyldning for ikke at henvende sig mere til andre brugertyper.

"Det er sundt for en kulturinstitution, for ellers risikerer man at blive et virkelighedsfjernt elfenbenstårn", siger hun.

Museumsreform uden visioner

En politisk reform af museumsstøtten har været på vej længe. Kulturminister Mette Bock (LA) lægger vægt på, at den "skal skabe mulighed for nye initiativer og til-

MERE OM MUSEUMSBRUGERNE

- Museer som Arken, Danmarks Tekniske Museum og Glyptoteket oplevede besøgsfremgang i 2018 ifølge deres egne opgørelser. I 2017 var fx ca. 350.000 gæster forbi Arken, mens tallet steg til 410.000 i 2018.
- I 2017 havde knap 30 procent af de besøgende på de statsstøttede museer en lang videregående uddannelse, mens 32 procent havde en mellemlang videregående uddannelse, lidt over 60 procent var kvinder og 54 procent over 50 år.
- I befolkningen har ti procent en lang videregående uddannelse og 15 procent en mellemlang videregående uddannelse, mens 46 procent er over 50 år.
- Knap fire procent af museumsbrugere er såkaldte "sjældne brugere", fx unge under 30 år og folk med grundskolen eller gymnasiet som højeste fuldførte uddannelse. På Forsorgsmuseet udgør de sjældne brugere næsten en fjerdedel.
- Siden 2014 er antallet af unge på de statsstøttede museer steget med to procent.

Kilde: dr.dk og "Den nationale brugerundersøgelse - Årsrapport 2017", Slots- og Kulturstyrelsen.

bud, der er relevante for alle borgere - unge som ældre", skriver hun til Magisterbladet.

Men ifølge Ane Hejlskov Larsen taler politikerne med to tunger, når de fremhæver lige adgang for alle, da de i praksis har et meget snævert økonomisk fokus.

"Hvis man er optaget af demokratisering af museerne, fokuserer man på, hvem der kommer. Hvis man er interesseret i økonomi, kigger man på, hvor mange der kommer. Og det sidste har især optaget politikerne de senere år". ■

Hjertet **banker** for det danske sprog

“Min opgave er at få Sprognævnet til at fungere i Bogense, og Sprognævnet skal fortsat være en vigtig og solid stemme i sprogdebatten”. Det siger lingvistikexpert og ny direktør i Dansk Sprognævn Thomas Hestbæk Andersen, som har en stor kærlighed til det danske sprog.

I februar 2019 tiltrådte Thomas Hestbæk Andersen som ny direktør for Dansk Sprognævn. Han er cand.mag. og ph.d. i dansk og virksomhedskommunikation og kommer fra en stilling som lektor og forskningsleder ved Institut for Sprog og Kommunikation på Syddansk Universitet.

Dermed er det hans opgave at stå i spidsen for Sprognævnet, som fra 1. april får ny adresse i Bogense på Fyn som en del af regeringens plan for udflytning af statslige institutioner.

Dansk Sprognævn er ramt af udflytning og forandringer i organisationen. Den nye direktørs job er at sørge for, at Dansk Sprognævn forbliver en vigtig stemme i debatten om det danske sprog.

“I første omgang vil jeg koncentrere mig om nævnets kerneområde, som er retskrivningsområdet”, siger Thomas Hestbæk Andersen, som også vil fortsætte nævnets omfattende fokus på og arbejde med at sikre sprogteknologi på dansk. Et arbejde, som har været i gang længe, og som han understreger, at den afgående direktør, Sabine Kirchmeier, har haft en meget aktiv rolle i.

“Vi skal sikre, at vi får sprogteknologi, som også virker i forhold til

dansk, så vi ikke er tvunget til at tale engelsk med vores bil, telefon eller plejerobot i sundhedssektoren”, siger Thomas Hestbæk Andersen, som altid har været forelsket i dansk og på mange måder synes, han har fået sit drømmejob.

“Jeg har jo arbejdet med dansk, siden jeg begyndte at læse dansk, så det har været en langvarig kærlighed”, siger han.

Interessen kommer fra et hjem, hvor man var optaget af sprog og fremmedsprog.

“Jeg har altid været optaget af at smage på ordene og lege med sproget”, siger han, og fortæller at han var et af de der nævenyttige børn med et meget stort ordforråd, da han var lille.

Det danske sprog har det godt, men ...

Den nye direktør mener, at det danske sprog har det rigtig fint, selv om der er opmærksomhedspunkter, man skal holde øje med.

For eksempel er han ikke i tvivl om, at engelsk har en ret stor sproglig påvirkning i mange kommunikationssammenhænge, fx når unge spiller spil online - eller gamer, som det oftest omtales på dansk.

“Når min søn spiller online ... Se, der brugte jeg allerede et engelsk ord”, siger Thomas Hestbæk Andersen og retter det til: “Når min søn spiller via nettet og taler med sine venner samtidig, kan han fx sige: “Hvad så, kommer du ikke ind og joiner vores party?” og det betyder “kommer du ikke med i spillet?” siger han.

Men selv om de unge afkoder, hvad der står på skærmen, og bruger det direkte i sproget, mener han ikke, der er evidens for, at de unge ikke kan gøre det, parallelt med at de lærer dansk. Han mener, det

SPROGNÆVNET HAR TRE HOVEDOPGAVER:

1. at følge det danske sprogs udvikling, fx ved at registrere nye ord
2. at svare på spørgsmål om dansk sprog og sprogbrug
3. at fastlægge den danske retskrivning og redigere og udgive den officielle danske retskrivningsordbog, jf. retskrivningsloven.

Sprognævnet arbejder fx også med påvirkning fra andre sprog, elevers stavefærdigheder, sproget i de sociale medier, klar kommunikation og sprogpolitik.

Sprognævnet har en spørgetelefon og står for sproget.dk.

Læs mere på Sprognævnets hjemmeside dsn.dk.

“Der er altid længere fra København til Odense end fra Odense til København”.

Thomas Hestbæk Andersen, ny direktør i Dansk Sprognævn

handler om at acceptere, at der er forskellige sproglige domæner.

“Spilverdenen eller gamerverdenen, som de nok selv kalder det, er et domæne, hvor engelsk nok dominerer mere og mere. Men så er der andre sproglige domæner, fx skolen, hvor engelsk ikke på nogen som helst måde dominerer mere, end det har gjort”, siger den nye direktør, som mener, at de unge godt kan finde ud af at skifte mellem de forskellige domæner.

Et andet opmærksomhedspunkt er forholdet mellem skriftsproget og talesproget blandt især de unge, som vokser op med at udtrykke sig med billeder og emojis i skriftsproget og med taleteknologier.

“Min 11-årige søn skriver fx aldrig en sms. Han taler til Siri (Apples talegenkendelsessoftware), og så skriver “hun” dem for ham. Jeg kan da godt være bekymret for, om det har konsekvenser for hans skriftsprog”.

“Jeg er ikke sikker på, at engelsk har en stor påvirkning på det danske sprog, men jeg er sikker på, at engelsk har en ret stor påvirkning på mange af vores kommunikationssammenhænge, fx når unge spiller på nettet”, siger den nye direktør i Dansk Sprognævn, Thomas Hestbæk Andersen.

Dansk skal ikke være på en bestemt måde

Selv om han glæder sig over den nærmest konstante og enorme debat om sproget i alle mulige sammenhænge, kan han blive lidt træt af holdninger om, at sproget skal være på en bestemt måde, og at Sprognævnet skal have en normsættende rolle.

“Hvis vi i Sprognævnet begynder at sætte normer for, hvordan dansk rent faktisk er, så tror jeg, meget af arbejdet kan blive ret så uddateret og meget irrelevant for mange danskere”, siger han og understreger, at det heller ikke er det, der er nævnets formål.

“I loven for Dansk Sprognævn står der intet om, at nævnet skal have denne her dannelsesnormeren- >>

»

de rolle. Der står, at vi skal registrere, hvordan danskerne rent faktisk bruger sproget, og hvordan det udvikler sig. Og det er lige præcis det, jeg synes, vi skal fortsætte med at gøre”, siger han og understreger, at dansk under ét har klaret sig fint i århundreder, og at det er et levende sprog i fuldt vigør.

“Det er stadig et ledelsessprog. Det er stadig et regeringssprog. Og det er stadig et uddannelsessprog. Der er ikke nogen centrale områder, hvor dansk er blevet trådt under fode af noget andet”, siger han og mener, at når man kigger sproghistorisk på det, så udvikler sproget sig hele tiden og optager nye elementer, mens det, man ikke har brug for mere, stille og roligt falder ud.

Bogense er et vilkår

Den tidligere mangeårige direktør Sabine Kirchmeier sagde sit job op i

forbindelse med flytningen af nævnet, da hun ikke mente, det kunne fungere i Bogense.

I en pressemeddelelse udtalte hun fx, at hun havde svært ved at se den dybere mening i at flytte en institution som Dansk Sprognævn så langt væk fra de videnskabelige miljøer, som nævnet samarbejder med, og at hun var bange for, at det ville blive overordentligt vanskeligt at få et højt specialiseret forskningsmiljø.

Flere sprogforskere udtalte sig ligeledes kritisk om flytningen til Bogense, heriblandt Frans Gregersen, professor i dansk sprog ved Københavns Universitet, som var bange for, at Sprognævnet ville lide en langsom død.

Sprognævnet oplyser, at 6 af de cirka 12 videnskabelige medarbejdere, som på nuværende tidspunkt arbejder i Sprognævnet, flytter med til Bogense. Dog har de alle valgt

at pendle mellem deres bopæl og Bogense.

Den nye direktør ønsker ikke at forholde sig til alt det, der er blevet sagt i forbindelse med udflytningen. Han vil hellere koncentrere sig om at få Sprognævnet til at fungere under de omstændigheder, der er nu.

“Det er et vilkår, at nævnet nu ligger i Bogense, og min opgave er at få det til at fungere i Bogense. Derfor er hele polemikken omkring udflytningen på ingen måde relevant for mig”, siger Thomas Hestbæk Andersen. ■

“Dansk er ikke blevet trådt under fode på nogen centrale områder”.

Thomas Hestbæk Andersen, ny direktør i Dansk Sprognævn

157

Så mange gange blev Magisterbladets seneste tophistorie, **“Udkantsdanmark er flyttet til Sjælland”**, citeret i danske medier.

Det var blandt andet Ritzau, Information.dk, Jyllands-Posten.dk, Nordjyske.dk, Politiken.dk, Radio24syv, SkiveFolkeblad.dk, Stiften.dk, Jv.dk, TV Øst og Der Nordschleswiger, som citerede Magisterbladet.

Læs de daglige nyheder på

MAGISTERBLADET.DK

Den danske eliteforsker er en midaldrende mand

Da EliteForsk-priserne blev uddelt 28. februar, fik én kvinde og fire mænd hver 1,2 millioner for “fremragende forskning i international klasse”. Mønstret er det samme som ved tidligere prisuddelinger. Ud af 66 prismodtagere er 11 kvinder, og 70 pct. af forskerne kommer fra sundheds- og naturvidenskab.

DA KRONPRINSESSE MARY den 28. februar overrakte Uddannelses- og Forskningsministeriets EliteForsk-priser ved en ceremoni i Operahuset i København, var der én kvinde blandt de fem prismodtagere.

De er alle under 45 år og forskere i international klasse, og de fik hver 1,2 millioner kroner, hvoraf 200.000 kroner er en personlig hæderspris. To af prismodtagerne i 2019 kommer fra det naturvidenskabelige område, to er fra sundhedsvidenskab, og en er fra samfundsvidenskab.

Dermed er mønstret det samme i år som alle tidligere år. Det viser optællinger, som Magisterbladet har foretaget på baggrund af oplysninger fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Siden EliteForsk-prisen blev indstiftet i 2007, har 11 kvinder og 55 mænd fået landets fornemste forskningsbevilling.

Af de 66 priser er 46 gået til natur- og sundhedsvidenskab, 13 er gået til samfundsvidenskab, og syv er givet til excellente forskere fra humaniora.

Fasttømret forståelse af excellence

David Dreyer Lassen, KU-professor i økonomi, har siden januar været bestyrelsesformand for Danmarks Frie Forskningsfond, der foretager de videnskabelige vurderinger af indstillingerne. Fondens opdrag er alene at vurdere kvalitet. Køn er underordnet, for-

klarer han.

“Når fordelingen bliver skæv, kan det hænge sammen med, at den gennemsnitlige ph.d.-alder er fem år højere blandt humanistiske og samfundsfaglige forskere, hvor der er flere kvinder, end i science. Det kan have en betydning for, hvor meget topforskning man når at præstere inden sit 45. år”, siger David Dreyer Lassen.

David Dreyer Lassen mener, at det også kan tælle til STEM-forskernes fordel, at det er lettere at lave målbare indikationer af excellence på deres fagområder.

“Vi ligger nok under for en lidt fasttømret forståelse af, at excellence i forskning er de resultater, der lettest kan måles”, erkender den nye bestyrelsesformand i

“Vi ligger nok under for en lidt fasttømret forståelse af, at excellence i forskning er de resultater, der lettest kan måles”.

Professor David Dreyer Lassen, ny bestyrelsesformand i Danmarks Frie Forskningsfond

Danmarks Frie Forskningsfond.

Et eksplicit ønske om at fremme naturvidenskaben

At så få kvinder går hele vejen og får en EliteForsk-pris, skyldes ikke manglende indstillinger.

I de sidste tre år er 40 kvinder blevet indstillet, men kun tre udvalgt. I samme periode er 69 mænd indstillet, og 12 har modtaget prisen. Det skyldes heller ikke, at der er få kvinder blandt forskerne. På ph.d.-niveau ligger Danmark over EU-gennemsnittet med en kvindeandel på 51 pct.

Ifølge Anne Marie Pahuus, der er prodekan på Aarhus Universitet, går der en lige linje fra sammensætningen af prismodtagere til den europæiske forskningsstrategi, som også har defineret det danske forskningslandskab.

“Der er et eksplicit ønske om at fremme naturvidenskaben. Derfor går de store forskningsbevillinger til naturvidenskab, teknisk videnskab og medicinsk forskning”, påpeger Anne Marie Pahuus.

Aarhus Universitet må hvert år indstille otte forskere til prisen. At det er de allerdygtigste, der bliver belønnet, sætter prodekanen på ingen måde spørgsmålstegn ved.

“Men nogle af de vigtigste forskningsindsatser bliver sorteret fra, når man udpeger eliteforskere før deres fyldte 46. år. Humanisters gennemslagskraft viser sig oftere i en højere

alder”, påpeger hun.

Det er også et ærgerligt signal, at tværfaglige eller humanistiske og kunstnerisk inspirerede undersøgelser ikke belønnes i større omfang.

“Det er mindst lige så vigtigt, at forskere går i dybden med fx en forståelse af teknologiens magt og indflydelse, af demokratiets historie eller sprogets indflydelse på tænkningen”, understreger Anne Marie Pahuus.

Professor David Dreyer Lassen er enig i, at der potentielt kan være en risiko for, at forskningsfonden overser talenter eller nye forskningsområder.

“Det er muligt, at vi hen ad vejen skal i dialog med styrelsen for forskning og uddannelse om rammerne for udvælgelsen af eliteforskere”, siger han.

Trods den skævvridning, som opgørelsen dokumenterer, skal der ikke ændres på kriterierne for Eliteforskspriserne. Det fastslår Uddannelses- og forskningsminister Tommy Ahlers (V) i et skriftligt svar til Magisterbladet.

“Indstillingerne og vinderne afspejler, at flere mænd end kvinder forsker på topniveau. Jeg vil rigtig gerne have, at flere kvinder får bevillinger. Så vi skal blive bedre til at fastholde kvinder i forskning, så der er grundlag for at indstille flere kvinder til EliteForsk-priserne”, kommenterer ministeren. ■

Klimadebatten får flere til at **droppe** kødet

For første gang i mange år falder kødforbruget i Danmark. Blandt andet fordi 20 procent af de unge under 35 spiser måltider uden kød flere gange om ugen. Forskere mener, at der er en kulturel forandring i gang, og at det faldende kødforbrug er kommet for at blive.

Hos supermarkeds kæden Coop er salget af hakket oksekød siden 2012 faldet med 1-2 procent om året, og kødsalget i Coop flytter sig generelt fra okse og gris til kylling.

“Det, vi ser, er en drejning i retning af et grønnere og lettere køkken”, siger Lars Aarup, analysechef i Coop.

Professor Lotte Holm, som forsker i sociale og kulturelle aspekter af mad og spising, siger, at det er første gang, hun oplever, at kødforbruget falder, i de snart 30 år hun har været i branchen.

“Der har alle årene været en massiv kritik af kød båret frem af forskellige tankegange såsom dyrevelfærd og sundhed. Men det har altid været parret med, at kødforbruget bare steg og steg”, siger hun.

“På madområdet har vi altid været vant til modebølger, men at kødforbruget falder, tyder på, at der er en mere alvorlig kulturel forandring i gang”, siger Lotte Holm, som forsker på Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet.

Unge i storbyerne spiser mindre kød

Ifølge en undersøgelse, som Coop Analyse i 2018 har foretaget sammen med Dansk Vegetarisk Forening, har

“Ud fra et klimasynspunkt, skal man sørge for, at maden er mindst muligt forarbejdet, når man køber den”, siger Sisse Fagt, som forsker i danskernes madvaner på Fødevarerinstitutionen på Danmarks Tekniske Universitet.

32 procent af danskerne mindst én kødløs dag om ugen. Det er næsten dobbelt så mange som i 2010, hvor 17 procent havde kødløse dage.

“Men det er især unge under 35 år, der bor i storbyerne, som i højere grad fravælger kød fra firbenede dyr”, fortæller Coops analysechef.

Hver femte af dem fravælger også kød i flere af ugens måltider, og dermed kan de betegnes som fleksitarer eller vegetarer på deltid.

Og undersøgelsen viser, at blandt de unge mellem 15 og 34 år er det miljø og klima, som får de fleste til at fravælge kød.

Det kan Lotte Holm nikke genkendende til. Hun mener, at det er klimaet, der skærper interessen for at fravælge kød, og at det er en dagsorden, som kobler sig på flere andre dagsordener såsom dyrevelfærd, dyrrettigheder og sundhed.

Fra palæokost og Atkins-kur til klimaernæringsbevidsthed

Sisse Fagt er seniorrådgiver på Fødevarerinstitutionen på Danmarks Tekniske Universitet, hvor hun forsker i danskernes madvaner og står for de nationale kostundersøgelser, hvoraf den seneste fra 2011-2013 viste et stigende kødforbrug.

“Både kød, æg og ost fik et pænt hop opad, og jeg tilskriver det primært de trends, der var dengang med palæomad og Atkins-kur, og den generelle hype med, at man skulle have masser af proteiner for at blive mæt og holde sig slank”, siger Sisse Fagt, som regner med, at kødforbruget vil være faldet, når resultaterne fra den kommende undersøgelse er klar i 2020.

“Efter den seneste undersøgelse er der kommet mere fart på kli-

madagsordenen, og der er opstået en klimaernæringsbevidsthed”, siger Sisse Fagt, som mener, at vi også spiser mindre kød, fordi vi efter den sidste kostundersøgelse har fået evidens for, at det er godt at holde igen med rødt kød og forarbejdet kød for at undgå kræft.

Alternativ mad til fleksitarerne

Det faldende kødforbrug er også en af årsagerne til, at produkter til veganere og vegetarer ifølge Lars Aarup er det hotteste emne inden for fødevarer i øjeblikket, selv om disse grupper tilsammen kun udgør cirka fem procent af forbrugerne.

“Det er for lille en målgruppe i sig selv, så det er den voksende gruppe af fleksitarere, der er interessant, og de skal selvfølgelig have alternativer til kødkøkkenet”, siger Lars Aarup og understreger, at det absolut ikke er det samme, som at Danmark er ved at udvikle sig til et land af veganere.

“Men det er blevet mere normalt at spise mad uden kød. For 10 år siden var det lidt odiont at være vegetar, men i dag har selv McDonald’s en vegetarburger”, siger han og fortæller, at drejningen mod et grønnere køkken kan gå to veje.

Produktvejen er den ene og handler om nye produkter uden animalsk indhold såsom havremælk, plantefars, postejer og alternativer til æg.

“Den vej er drevet af teknologien, hvor producenterne konkurrerer om at fremstille produkter, som ikke stammer fra dyr”, siger Lars Aarup, som ikke mener, at det er den brede vej.

“Den brede vej går i retning af at bruge de råvarer, vi kender, på en anden måde. Hvor man for en generation siden altid spiste sig mæt i kartofler, ris eller pasta, omfatter det nu også rodfrugter, kål, bønner og linser, som fylder mere i måltiderne nu”, siger han og sammenligner det med det indiske køkken, bare med mindre kød og danske råvarer.

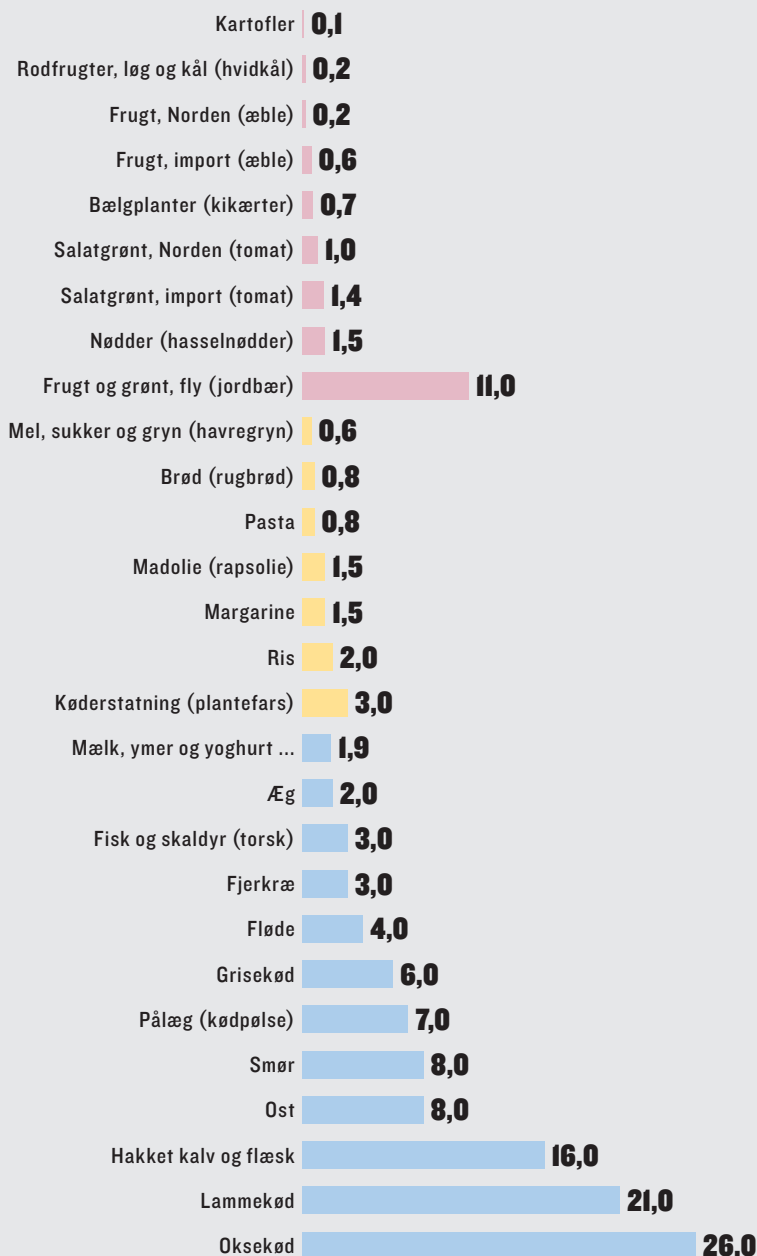
Similiprodukter eller grøntsager

Sisse Fagt håber, at Lars Aarup får ret i, at fleksitarerne bytter kødet ud med grøntsager i stedet for med similiprodukter såsom plantefars og

»

SÅDAN FÅR DU MEST ERNÆRING FOR KLIMAAFTRYKKET

CONCITO har analyseret sammenhængen mellem klimarigtig og ernæringsrigtig mad. Kartoffler har det laveste klimaaftryk og oksekød det højeste, når man også tager hensyn til næringsværdien. Plantefars, fjerkræ og fisk boner ud med samme værdi.

Figuren viser middelværdien for CO₂e-udledningen per gram fødevarer, når man kombinerer “Mat-klimat-listan” fra Sveriges Lantbruksuniversitet og næringsværdierne for tilsvarende fødevarer fra Danmarks Tekniske Universitets fødevoresdata. Næringsværdien i køderstatning er hentet fra varedeklarationen på plantefars fra Naturli’. Varegrupperne i parentes er den valgte vare fra DTU’s fødevoresdata.

Kilde: CONCITO på grundlag af Røis (2014) og DTU (2018).

mandeldrik, der ligner henholdsvis kød og mælk, men ikke er det.

“Ud fra et sundhedssynspunkt skal vi bytte kødet ud med grøntsager”, siger hun og understreger, at der findes masser af plantebaserede produkter, som ikke er specielt sunde, blandt andet på grund af et relativt højt indhold af mættet fedt.

I begyndelsen af 2018 landede plantefarsen i kølediskene og kan fx bruges i stedet for hakket oksekød. Men hvis man ikke har noget imod at spise dyr og kun fravælger kød på grund af klimabelastningen, er det lige så godt at spise kød fra fjerkræ.

Beregninger fra den grønne tænketank CONCITO, med hensyn til hvordan vi får mest ernæring for klimaaftrykket, viser nemlig, at plantefars og fjerkræ ligger på højde med hinanden.

Ifølge Sisse Fagt skal man ikke tro, at man får masser af grøntsager, når man spiser plantefars, som fx er fremstillet af sojaprotein.

“Man har trukket proteinerne ud af grøntsagerne. Men når vi taler om, at grøntsager er sunde, mener vi hele grøntsager, så eksempelvis kostfibre, vitaminer og mineraler også kommer med”, siger hun og understreger, at ud fra et klimasynspunkt skal man sørge for, at maden ikke er så forarbejdet, når man køber den. Handler det om plantebaseret pålæg, kan man fx spise tomater, kartofler og noget smørbart såsom hummus.

Hvorfor vil vi have similiprodukter?

Det kan være en fesen fornemmelse af drikke en caffè latte med mandelmælk eller spise en hakkebøf af plantefars. Så hvorfor laver man ikke bare noget helt andet, som ikke ligner det, vi kender?

“Det kan man selvfølgelig ikke bare, fordi det er meget svært at ændre måltidsformatet, som det hedder på fagsprog”, siger madkulturprofessoren Lotte Holm.

Men så alligevel, for de sidste mange år er der sket en opblødning i det, der har været det etablerede vestlige måltidsformat med kød i centrum omgivet af tilbehør

“Når vi taler om, at grøntsager er sunde, mener vi hele grøntsager”, siger Sisse Fagt, seniorrådgiver, Fødevareinstituttet på Danmarks Tekniske Universitet, som står for de nationale kostundersøgelser.

af grøntsager og stivelsesprodukter suppleret med en sovs.

“Det er blevet ændret med indmarchen af de nye hverdagsretter, som er pastaretterne og risretterne, der jo er sammenkogte retter, hvor du fx spiser pasta med en sovs, og hvor kødet bare er en ingrediens på linje med dåsetomaterne”, siger Lotte Holm og mener, det er en madkultur, som baner vej for alle mulige køderstatninger, eller at man springer kødet helt over.

“Det her ligner ikke en modebølge. Det ligner begyndelsen på en mere alvorlig kulturel forandring”.

Lotte Holm, professor, Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet

“Så vi har dele af vores måltidskultur, som lægger op til, at man kunne springe kødet over eller bruge noget andet. Men det er jo svære at erstatte en flæskesteg og en bøf, og det kommer heller ikke til at ske. Men vi kommer måske til at se en situation, hvor vi spiser det langt mindre hyppigt”, siger hun.

Og det falder godt i tråd med de tanker, man gør sig hos en af de helt store internationale kødproducenter, Danish Crown.

“Vi tror på, at der altid vil være brug for kød, men at det skal være det bedste kød, forbrugeren får, og det skal være klimavenligt produceret”, siger Monica Klepp Bjerrum, bæredygtighedsdirektør i Danish Crown, og fortæller, at virksomheden er i gang med en bæredygtighedsrejse, hvor målet er at levere bæredygtigt kød til verdens forbrugere i 2030. ■

8. VIDENSFESTIVAL:

Om klima, big data og terrorfrygt

Facebook skal ikke have monopol på vores samtaler. Og vores samtaler skal være baseret på viden. Det mener Clement Kjersgaard, der for 8. gang var vært ved DM og Ræsons ni timer lange Vidensfestival, der med 900 tilmeldte også er den hidtil største. Her er et par nedslag fra årets festival.

Foto: Linda Kasrup/Ritzau Scanpix

VINCENT HENDRICKS, FILOSOFIPROFESSOR

“Liket har 10-års fødselsdag i år. Facebook har eksisteret i 15 år. Taylor Swift har en kvart milliard følgere, Cristiano Ronaldo følger lige efter, mens Donald Trump ligger meget lavere. De har vores opmærksomhed, som er guld i en digital tidsalder. Cambridge Analytica og lignende sager afslører følgesygdomme af, at det offentlige rum i dag bliver kurateret af 5-6 store private aktører. Vi skal ikke tilbage til pergamentrulle og gåsefjer, men vi skal øge opmærksomheden på, hvad det gør ved os. Fx næres de negative aktivitetsmobiliserende følelser bedst på de sociale medier. Ingen gider jo læse om, at du bare er glad i dag, vel?”

Foto: Joachim Adrian/Ritzau Scanpix

PHIE AMBO, DOKUMENTARIST

“Mange har en længsel efter det langsomme og efter den sanselighed, der kan være i relationen mellem mennesker og natur, når vi indgår i naturen i stedet for at kolonisere kloden. Tænk på, hvor mange der forlader deres sofaer og Netflix-serier, når kirsebærtræerne springer ud på Bispbjerg Kirkegård, eller der er sort sol over Vadehavet. Vi har brug for at forbinde os selv til den store fortælling. Depression spås at blive den mest udbredte folkesygdom, og jeg ser det som en kropslig reaktion på klimakrisen. Kroppen reagerer, fordi økosystemet forsvinder”.

Foto: Jens Nørgaard Larsen/Ritzau Scanpix

ANJA DALGAARD-NIELSEN, TERRORFORSKER VED AFDELINGEN FOR FOREBYGGENDE SIKKERHED I PET

“Hvor bange er danskerne for terror? Tal fra TrykFonden viser, at frygten er steget markant siden 2016. Dengang var 10 procent bange for at blive offer for en terroraktion, i dag er det mellem 20 og 23 procent. I de seneste tre år har vi set en række spektakulære angreb rettet mod civile, som vi kan spejle os i, og på steder, vi kender. Islamisk Stat har været utroligt dygtig til at flytte vores opmærksomhed væk fra den smuldrende organisation og over imod de hverdagsangreb, som egentlig bare er en mindre bivirkning. Min bekymring som terrorforsker er, at vores samfund svarer alt for hårdt og kortsigtet igen, fordi vi ønsker lindring her og nu. Syrienskrigerne er den seneste udfordring. Mange vil helst bare fratage dem statsborgerskab og rettigheder. Men hvis vi ikke sluger vores ubehag og arbejder for deres rehabilitering, så bliver konsekvenserne langt mere alvorlige”.

Foto: Ivan Rindan Boll/Ritzau Scanpix

EMMA HOLTEN, FEMINIST OG DEBATTØR

“I kønsdebatten er Joachim B. Olsen og andre hurtige til at tale om kønnenes naturlige roller. De henviser bl.a. til jæger- og samler-samfundene. Men kigger man på arbejdsfordelingen der, smuldrer deres argumentation. Fossileret 12.000 år gammel afføring viser, at muslinger, insekter og hvedekorn udgjorde en stor del af jægeres og samleres kost. Jagt var risikofyldt, og man kunne ikke leve af, at et dyr blev nedlagt hver 30. dag. Så kvinderne udviklede fx kurve og andre værktøjer til indsamling af nødder og bær. De kunne også trække på både ældre og søskende, så de ikke skulle tage sig af børn hele tiden. Så det er faktisk forkert at sige, at mænd pga. historien er programmeret til at knokle for at brødføde familien, mens kvinder er omsorgspersoner. Det er værd at overveje, hvem der profiterer af, at vi bærer de forestillinger videre”.

LÆGER:

Pensionsforslag fra S er svært at gennemføre i praksis

Det er praktisk umuligt at indføre Socialdemokratiets forslag om tidlig pension til nedslidte, siger ledende læger med speciale i erhvervs sygdomme.

Socialdemokratiets forslag om tidlig pension til særlige grupper af nedslidte møder nu modstand fra specialister i erhvervs sygdomme.

Overlæger på landets arbejdsmedicinske klinikker siger, at udspillet i praksis vil føre til urimelige forskelle i vilkår for lønmodtagere med samme behov for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

“Grundlæggende mener jeg, at hvis vi skal kunne udpege bestemte grupper til en tidligere pension, så skal det baseres på dokumentation og evidens, ikke på tilfældigheder. Og der mener jeg ikke, vi er endnu”, siger Ole Carstensen, ledende overlæge på Arbejdsmedicinsk Klinik i Herning og samtidig formand for Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin.

Ifølge Ole Carstensen kan patienter på de arbejdsmedicinske hospitalsafdelinger groft opdeles i to grupper. En gruppe er ramt af fysiske skavanker, der gør dem ude af stand til at varetage bestemte arbejdsfunktioner, mens den anden er ramt af psykiske belastninger.

Men det er ikke ensbetydende med, at man kan måle og veje, hvad der er udslagsgivende for nedslidning på gruppeniveau, påpeger han.

“For enkeltindivider kan en række faktorer føre til nedslidning, fx et

sammenfald mellem fysisk hårdt arbejde og alders- og/eller livsstilsrelaterede skavanker. Men det giver ikke noget belæg for at sige, at alle mure skal tilbydes pension før andre”, siger Ole Carstensen.

Andre arbejdsmedicinske specialister vurderer over for Magisterbladet, at det vil være forbundet med enorme udfordringer at udarbejde lister over særligt nedslidningsramte fag.

“Tag den lokale automekaniker. Han har et fysisk nedslidende job, som med tiden belaster bevægelsesapparatet i skulder og ryg. Men du kan også pege på, at mange mekanikere i dag ikke er i den situation. De arbejder for store virksomheder med overenskomster og et godt arbejdsmiljø og bruger meget af deres tid foran en computer”, siger Sigve W. Christensen, ledende overlæge på Klinik for Arbejdsmedicin på Aalborg Universitetshospital.

Ifølge Jane Frølund Thomsen, ledende overlæge på Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling på Bispebjerg Hospital, er der en gennemgående tendens blandt mange patienter på afdelingen. De er ældre arbejdstagere inden for meget manuelt prægede fag, der typisk på grund af skavanker og sygdomme i bevægelsesapparatet har svært ved at varetage den funktion, jobbet kræver.

“Der kan vi sagtens pege på slagteriarbejdere, stilladsarbejdere, men

også nogle af de faglærte som mure-re eller tømrere og inden for kvind-fagene: sosu’er, frisører eller bioana-lytikere. Men, og det er den anden side af sagen, der er heldigvis også mange, der ikke rammes af nedslid-ning”, siger hun.

Dermed risikerer reformen at skabe en situation, hvor ikkenedslidte får ret til tidlig pension, mens nedslidte i fag eller med uddannelser, der ikke er på listen, skal igennem flere års udredning og arbejdsprø-ving, før de får tilkendt førtidspensi-on, frygter lægerne.

Når nogle rammes og andre ikke, skyldes det typisk faktorer, der intet har med faget at gøre, påpeger Jane Frølund Thomsen. Det gælder fx tab af muskelmasse og styrke, der hos ældre varierer be-tydeligt, eller forskelle i tilrette-læggelsen af arbejdet på de enkelte arbejdspladser.

“Jeg har simpelthen ikke fantasi til at forestille mig, hvordan man kan gennemføre det her forslag på en praktisk og retfærdig måde”.

Sigve W. Christensen, ledende overlæge, Klinik for Arbejdsmedicin, Aalborg Universitetshospital

I mange andre tilfælde kan det være svært at afgøre, hvad der er årsagen, siger Sigve W. Christensen.

“Vi får meget ofte patienter ind, der er uddannede inden for et bestemt fag, men som i mange år har arbejdet med noget helt andet. Så hvorfor er de nedslidte? Skal det vurderes efter, hvad de lavede for ti år siden?” spørger han.

“Hvis det nu var sådan, at alle gik i lære og havde det samme job hele livet, ja, så kunne det være nemt. Men arbejdsmarkedet har længe været fleksibelt, og folk skifter beskæftigelse gennem hele livet”, siger han.

Urimelig prioritering

På den baggrund vil prioriteringen mellem fag nærmest per definition blive urimelig, advarer overlægerne. For prioriteringer vil der komme, hvis Socialdemokratiet fastholder, at der skal afsættes 3 mia. kr. til pensionsreformen.

Tænkertanken Krakas direktør, Jens Hauch, har til Magisterbladet vurderet, at de 3 mia. kr. svarer til, at 20 pct. af danskerne kan gå et år tidligere på pension.

Til sammenligning udgjorde ufaglærte og faglærte 70 pct. af alle

60-64-årige danskere i 2017, viser tal fra Danmarks Statistik. Det er i disse to grupper, at tilgangen til førtidspension er størst.

“Jeg tror, det bliver svært at finde en god og retfærdig ordning, hvis man alene skal tænke fag og brancher. Det vil nemt kunne skabe en følelse af uretfærdighed for elektrikerne, der måske ikke bliver omfattet i modsætning til mureren”, siger Jane Frølund Thomsen.

Men mens der er en overrepræsentation af førtidspensionister blandt fx slagteriarbejdere sammenlignet med andre beskæftigede, er det straks mere vanskeligt at forbinde særlige fag eller uddannelser med psykiske lidelser, herunder angst og stressrelaterede tilstande.

Det er den diagnose, der i 2016 hyppigst førte til tildeling af førtidspension blandt personer over 60 år, viser en opgørelse fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

“Angst og stress skyldes ikke bestemte fag”, siger Ole Carstensen. Årsagen er snarere et sammenfald af belastninger i arbejdsmiljøet kombineret med individuelle faktorer, fx sygdomme hos nære familiemedlemmer.

Det er svært at udpege meningsfulde målgrupper for differentieret pension, siger eksperterne. Fx kan små mekanikerværksteder have meget fysisk nedslidende job, mens mekanikere på store arbejdspladser typisk bruger meget arbejdstid foran computeren. Her er det mekanikerelever på TEC i Hvidovre.

I udspillet skriver Socialdemokratiet, at rettigheden skal målrettes de mest nedslidte, “uanset om der er tale om fysisk eller psykisk nedslidning”.

“Det siger jo noget om, hvad de er oppe imod. Jeg har simpelthen ikke fantasi til at forestille mig, hvordan man kan gennemføre det her på en praktisk og retfærdig måde”, siger Sigve W. Christensen.

Jane Frølund Thomsen opfordrer Socialdemokratiet til at bruge de 3 mia. kr. til at øge brugen af seniorførtidspensionen. Under alle omstændigheder mener hun ikke, at det er rimeligt at sende raske mennesker på tidlig pension, samtidig med at nedslidte risikerer at skulle kæmpe med myndighederne i årevis for at få tilkendt førtidspension.

“Det er meget forskelligt, hvad der kendetegner arbejdsmiljøet for en underviser og en jord- og betonarbejder. Det er som at sammenligne pærer og æbler, men kan føre til samme resultat: At man ikke kan passe arbejdet. Derfor kan jeg ikke se, hvordan man kan undgå at foretage en individuel vurdering af nedslidning”. ■

HVEM ØNSKER AT ØDELÆGGE DET DANSKE UNIVERSITET?

Jeg har arbejdet i Danmark i seks år, og jeg har set atmosfæren forandres. Fra et klima præget af samarbejde, internationalisering og innovation til en snigende nationalisme og diskrete former for diskrimination.

Luca Tateo, lektor ved Aalborg Universitet

Videnskabelig viden vil være grænseløs. Vores videnshistorie begynder med en nomadisk livsform. I mere end seks århundreder, mellem det 7. og 14. århundrede, rejste *clerici vagantes*¹⁾ rundt i Europa. Det var vandrende studerende og tidligere studerende. Selv professorer var vant til at rejse fra by til by, mens de søgte uddannelse og eventyr. Disse mennesker var vant til at rejse mellem intellektuelle centre som klostre, hoffer og biblioteker for at møde andre højtuddannede akademikere, læse sjældne bøger eller assistere en berømt underviser. Til gengæld slog de sig ned for en tid og underviste for at kunne få tag over hovedet og mad på bordet. Takket være dem kunne nye ideer og viden om kilder fra antikken spredes mellem landene, skabe et videnskabeligt fællesskab og endda udvikle et fælles videnskabeligt sprog. Viden følger ikke termodynamikkens love. Jo mere viden spredes, og man deler den, des mere vokser den.

På trods heraf ser det ud til, at det danske samfund har glemt denne fundamentale indsigt. Vi står over for en politik, som promoverer nationalisme i videnskab, selv konkurrence inden for det videnskabelige fællesskab. Men videnskab kan ikke være en national sag længere. Hvis det nogensinde var tilfældet. Der findes intet aktuelt problem, som kan løses med et enkelt lands indsats. Klimaforandringerne og deres økonomiske og sociale konsekvenser som migration og globale energiudfordringer har brug for en samlet indsats fra alle lande. Hvem kan være så begrænset at tale om national videnskab, når kystbyerne i Europa om tredivede år kan stå under vand? Og alligevel er nogen i gang med at promovere en

politik, som lukker det danske universitet inden for landets egne grænser.

Jeg har arbejdet i Danmark i seks år, og jeg har set atmosfæren forandres. Fra et klima præget af entusiasme, samarbejde, internationalisering og innovation har situationen ændret sig til en snigende nationalisme og diskrete former for diskrimination. Det sidste politiske greb har afsluttet denne cyklus; den tydelige reduktion af internationaliseringen af dansk forskning. Den officielle forklaring er, at der skal spares penge og gives en bedre service til borgerne. Men dette er ikke sandt. I længden vil politikken ødelægge de danske universiteter og gøre landet fattigere. Jeg vil forsøge at forklare hvorfor ved igen at referere til Europas historie.

Mange mennesker tror, at ordet "universitet" har med "universal" at gøre og derfor med det faktum, at alle fagdisciplinerne er samlet på det samme sted. I realiteten betyder det latinske ord *universitas* fællesskab. I det 14. århundrede organiserede studerende og lærere sig i sammenlutninger i byer som Bologna og Paris for at forsvare sig imod den vilkårlighed, som den politiske og religiøse magt udøvede. Det moderne universitet stammer således fra anstrengelserne hos et uddannelsesfællesskab for at blive et selvregulerende fællesskab af undervisere og højtuddannede akademikere, der var uafhængigt af den politiske magt. Denne institution blev meget vigtig, især da der var religiøs og politisk uro, fordi fællesskabet ofte blev udgjort af personer af forskellige nationaliteter, endda af forskellige religiøse overbevisninger, som kunne blive påvirket af konflikter mellem stater og religioner eller pga. censur: Lyder dette velkendt?

De europæiske universiteters historie fortæller om en vedvarende kamp for uafhængighed af viden fra politiske og ideologiske begrænsninger baseret på den fri mobilitet og udveksling: Et universitet uden grænser. Og alligevel vil nogen vende tilbage til ideen om, at viden kan "ejes" af et land. Som om der står opstillet et nationalflag inde i vore hjerner. Det er en meget udbredt ide, at universiteterne er en slags "servicecentre", hvis formål er at levere infrastruktur og tiltrække "hjerner" for en tid. Disse hjerner skal til gengæld producere afkast på universitetets investeringer ved at tiltrække funding eller skabe Impact Factor. Så universiteterne bruger en masse penge på smarte bygninger, møbler og teknologier til at oprette såkaldte studie- og arbejdsmiljøer, der bruges som reklame for at tiltrække nye studerende eller professorer. Men det er alt sammen pyrit²⁾, som skinner, men er uden værdi.

Universitas, det akademiske fællesskab, og det danske folk må indse, at de, der vil stoppe universiteternes internationalisering, ødelægger betingelserne for skabelse og deling af viden og derfor forårsager skade for fremtidige danske studerende. At lukke uddannelser i fremmede sprog, reducere uddannelse til instrumentel jobsøgning og afskedige internationale, højtuddannede akademikere er ikke en patriotisk handling, men det modsatte. Det er en måde at ødelægge fremtiden for det danske universitet på.

“At lukke uddannelser i fremmede sprog, reducere uddannelse til instrumentel jobsøgning og afskedige internationale, højtuddannede akademikere er ikke en patriotisk handling, men det modsatte”.

Botanist Matthaeus Silvaticus underviser sine studerende i planter til medicinsk brug i Salerno. Han levede fra ca. 1280 til 1342 på en tid, hvor en nomadisk livsform var udbredt blandt lærde. De rejste mellem intellektuelle centre som klostre, hoffer og biblioteker for at møde andre højtuddannede.

Debat

Sidste frist for debatindlæg til nr. 4 er mandag den 25. marts kl. 10. Debatindlæg sendes til magisterbladet@dm.dk.

Indlæg må maksimalt være på 3.000 tegn inklusive mellemrum. Er et debatindlæg for langt, vil det blive forkortet af redaktionen.

UNIVERSITET UDEN DEBAT

Morten Ejrnæs, emeritus

Aalborg Universitet skal spare 67 mio. kr. På AAU's hjemmeside hedder det: "De årlige jule- og medarbejdermøder på campus Aalborg og campus København har været præget af kritik og protester". Det fremgår også, at Djøfs fællestillidsrepræsentant har udtrykt bekymring for, hvad kritik af ledelsen kan få af konsekvenser. Han citeres for følgende: "Jeg har fået meldinger fra medarbejdere om, at man kan være angst for, hvilke konsekvenser eventuelle kritiske røster over for ledelsens beslutninger kan få i en kommende afskedigelsesproces".

På hjemmesiden hedder det videre: "Den bekymring vil både dekan for SAMF Rasmus Antoft og rektor Per Michael Johansen dog gerne mane til jorden". Dekanen siger: "Vi er i en sårbar situation lige nu, og det er derfor vigtigt for mig at slå fast, at kritik er både velkommen og positivt. Vi vil som ledelse gerne indgå i en kritisk dialog med medarbejderne, for det er med til at kvalificere beslutningerne. Jeg kan derfor kun opfordre til, at man ytrer sig".

Op fra rektor lyder det: "Vi er på et universitet, hvor den kritiske dialog er en af grundstenene i vores fundament. Det er fint med kritik af ledelsesmæssige beslutninger, og vi vil gerne i dialog og drøfte tingene med medarbejderne, men det kræver, at vi ved, hvem vi skal i dialog med. Det går ikke, at man kæmper fra neutralt ringhjørne uden at ville lægge navn til kritikken".

Som ansat gennem mere end 20 år og nu lektor emeritus på AAU vil jeg meget gerne lægge navn til kritik af ledelsesmæssige beslutninger, hvilket jeg har gjort talrige gange. Min kritik har handlet om overordnet strategi og konkrete dispositioner i forbindelse med fx nedskæringer. Jeg har imidlertid ikke mærket noget til den åbenhed for kritisk dialog, som dekan og rektor nu gør sig til talsmænd for. Jeg har tværtimod gang på gang fået at vide, at jeg har rejst diskussionen i et forkert møde eller organ, eller at beslutningerne var truffet og ikke kunne laves om, eller slet og ret at sådan spiller klaveret ikke på Aalborg Universitet. Og når jeg direkte har kritiseret ledelsen i mails, har jeg enten ikke fået svar eller fået intetsigende svar. Der har aldrig været invitation til kritisk dialog. Det var heller ikke tilfældet, da jeg den 29/11 i forbindelse med min opsigelse, som var en direkte følge af de udmeldte besparelser, sendte en mail til dekan og rektor, hvori jeg på fire punkter kritiserede direktionens beslutninger. Jeg fik ikke noget svar.

"Der har aldrig været invitation til kritisk dialog".

1. Hvis blot de 67 millioner kr., som skal spares på hele Aalborg Universitet, var blevet fordelt nogenlunde jævnt ud over universitetet, kunne denne situation være undgået. Nu er det imidlertid således, at direktionen har valgt at lægge mere end halvdelen af den samlede besparelse på Det Samfundsviden-

Foto: Maria Albrechtsen Mortensen/Ritzau Scanpix

Hvis vi ikke igen åbner vores sind mod verden, men får en masse smarte lokaler og møbler, så vil det danske universitet kunne imødesee en langsom død ved udtømning og udmattelse. Det skriver lektor Luca Tateo i dette debatindlæg.

Nogle mennesker forsøger at sælge ideen om, at viden er som kartofler. Vi dyrker de bedste i verden, fordi vi har den bedste jord, og vi er de bedste bønder. De glemmer desværre, at selv kartofler er fremmede. Det er sikkert, at ingen udvikling kommer af nationalisme og ved at lukke vinden inde. Dette land har udviklet en fantastisk ide: Ingen skal forhindres i at få en god uddannelse pga. forældres indkomst. Det er en af de mest værdifulde demokratiske principper. Men hvis man flytter diskriminationen til andre mennesker, afskærer man dem fra dette princip, og så vil princippet miste sin værdi. De internationale studerende og professorerne spiller en fundamental rolle i forbedringen af kvaliteten af uddannelse. Et universitet, der eksisterer på udelukkende national basis, uanset nation, vil levere dårlig uddannelse. Vi bør arbejde med ikke kun et eller to sprog, men med tre, fire eller fem. Ethvert nyt sprog åbner vores sind en smule mere og giver os det, der skal til for at møde fremtidens udfordringer.

Vi bør bekymre os om vores børn ved at give dem ikke kun pæne stole, smarte skærme og gode kaffemaskiner på universitetet, men lidenskab for viden, energi til nysgerrighed, egenskaber for hårdt arbejde, modstandskraft over for besværligheder og et åbent sind til at skabe fremtidens bedre samfund. Den nuværende politik går i den direkte modsatte retning og er i modsætning til langsigtede interesser for, hvad der tjener Danmark bedst. Der er en god grund til dette: Viden er altid revolutionær, men de autoritære og konformisterne bryder sig ikke om dette. Hvis vi ikke igen åbner vores sind, men får en masse smarte sofaer på gangene, så vil det danske universitet kunne imødesee en langsom død ved udtømning og udmattelse. ■

skabelige Fakultet, skønt budgettet for Det Samfundsvidenskabelige Fakultet kun udgør omkring 12 procent af Aalborg Universitets samlede budget. Der er således reelt tale om en betydelig nedprioritering af samfundsvidenskab, der kommer til at ramme både de studerende og de ansatte hårdt.

2. Den totale lukkethed omkring de forhandlinger, der er gået forud for denne direktionsbeslutning, betyder, at vi som menige medarbejdere ikke har haft nogen mulighed for at diskutere og anfægte, at universitetet nedprioriterer samfundsvidenskab.
3. Som menige medarbejdere har vi heller ikke haft nogen mulighed for gradvis at bremse op for aktiviteter og omlægge til et lavere aktivitetsniveau, hvilket kunne have ført til en mindre personalereduktion.
4. Samarbejdsudvalgene har ikke fået nogen mulighed for at spille en konstruktiv rolle i hverken spørgsmålet om besparelsernes fordeling eller spørgsmålet om, hvordan afskedigelser kunne undgås.

Ledelsens dispositioner har desværre allerede ført til afskedigelser af mange medarbejdere og til usikkerhed, angst og bekymringer blandt studerende og ansatte. Universitetets arbejds- og forskningsmiljø er truet, hvis ledelsen ikke nu i handling viser, at den med rektors ord vil fremme den kritiske dialog, som er en af grundstenene i Aalborg Universitets fundament. Hvis ikke spørgsmål som ovenstående bliver diskuteret, vil usikkerheden, frygten for fyringer og angsten for at kritisere fortsat præge AAU.

Forkortet af redaktionen.

ALLE NEDSLIDTE SKAL HJÆLPES

Egon Kristensen, bestyrelsesformand, MP Pension

Der raser for tiden en voldsom politisk debat om, hvorvidt folkepensionsalderen skal differentieres, så enkelte faggrupper, der eksempelvis har været 40 år på arbejdsmarkedet, skal have ret til at gå tidligere på pension end andre. Pointen skulle være, at visse typer af job fører til større fysisk nedslidning end andre, så derfor vil det være rimeligt, at folkepensionsalderen bliver gjort afhængig af det.

Ideen er sympatisk. Men det kan bekymre mig, om der kan udvikles et rimeligt og retfærdigt system, der ikke ødelægger mere, end det gavner. En maler, der arbejder uafbrudt med ma-

“Retten til at gå på pension bør derimod være den samme – uanset hvem du er”.

lerullen i 40 år, kan naturligvis være slidt ned og i den grad klar til at gå på pension. Men hvad med den maler, der kun arbejder i perioder? Eller hvad med den maler, der er ved at gå ned med stress, fordi han ingen ordrer har i bogen eller har for man-

ge? Og hvad med den akademiker, der har rodet i jorden som et led i forskningsprojekter, og nu kan kroppen ikke mere? Eller hvad med den magister, der har undervist hver dag gennem et langt arbejdsliv, og nu siger psyken stop?

Måske skulle politikerne i stedet finde et bedre system eller forbedre det, der allerede er. Et system, der kunne tage ordentlig vare på dem, der bliver både fysisk og psykisk nedslidt – uanset hvilket erhverv de har. At udvikle et generelt system for hele arbejdsmarkedet, der tilgodeser enkelte faggrupper eller den samlede tid på arbejdsmarkedet, vil nok være ret umuligt. Risikoen er et uretfærdigt system, hvor nogle faggrupper kommer til at betale for andre. Det vil medføre ørkesløse diskussioner om særrettigheder og gå ud over sammenhængskraften i vores velfærdssamfund.

I stedet for diskussionen om differentieret folkepension vil det være relevant, om politikere, fagbevægelse og arbejdsgivere havde et langt større fokus på arbejdsmiljø, både det fysiske og det psykiske. Intensiveringen af arbejdet – inden for både det private og det offentlige – har været markant i de senere år. Det rammer alle faggrupper.

Samfundet skal tage sig af de svage og syge. Men alder er jo ikke i sig selv en sygdom. Bliver en maler eller magister slidt ned før den formelle pensionsalder, skal der være gode ordninger – uden langvarige ressource- og arbejdsprøvningsforløb – til at samle den enkelte op.

Indfører politikerne differentieret pension, vil det samtidig kunne ramme vores helt unikke pensionssystem. Tiltroen til de kollektive arbejdsmarkedspensioner vil risikere at lide betydelig skade. Hvis nogle faggrupper skal have ret til at gå tidligt på pension, bliver det nemlig alle de andre, der kommer til at betale. Vi har ikke brug for firkantede regler (som bliver vanskelige at administrere) i forhold til specielle faggrupper, men en fast folkepensionsalder og dertil et fleksibelt pensionssystem, som tilgodeser den enkeltes behov.

FRA VELFÆRDSSTAT TIL KONKURRENCESSTAT

Finn Held, cand.pæd.

VIVE har netop offentliggjort en forskningsrapport – på 66 sider – med titlen “Faglig udvikling, trivsel og alsidig udvikling blandt elever med særlige behov”.

Baggrunden for rapporten var en folketingsbeslutning om, at elever, der hidtil havde fået såkaldt almindelig specialundervisning, fra 1. august 2012 skulle inkluderes i den almindelige undervisning.

Det var en beslutning, der havde som sit primære formål at begrænse udgifterne til specialundervisning, men også generelt at styrke den almindelige klasseundervisning “for at skabe pædagogiske miljøer, hvor flere børn deltager i klassefællesskabet og styrkes fagligt”.

Året før var “Konkurrencestaten” udkommet, skrevet af Ove K. Pedersen, professor i komparativ politisk økonomi. I bogen påstår forfatteren, at staten går i spidsen for, at det danske samfund kan få økonomisk vækst og konkurrencekraft. Han fremhæver, at reformer hidtil er blevet begrundet med demokrati og lighed, men nu begrundes med effektivitet og konkurrenceevne.

Hvordan forholder VIVEs rapport sig til en sådan påstand? For eksempel noget om, hvordan det går, når en konkurrencestat påtager sig ansvaret for elever med særlige behov? Om

ikke andet så som en del af en introduktion til rapporten. Men den har ikke et ord om konkurrence eller om konkurrencestat. To af forskerne skulle dog være kvalificerede til netop sådan en opgave: De har begge en uddannelse som cand. scient.pol.!

Men de har åbenbart følt sig kvalificerede til noget, de næppe - efter deres universitetsuddannelse at dømme - kan være kvalificerede til: at udarbejde en oversigt over de *redskaber*, folkeskolerne bruger til at måle udviklingen blandt elever med særlige behov.

Citat: "Landets folkeskoler bruger mange forskellige redskaber til at følge elever med særlige behov. Det gælder både i forhold til elevernes faglige udvikling, deres alsidige udvikling og deres trivsel. Skolerne supplerer således de obligatoriske redskaber som fraværsregistrering, nationale test og karakterer med en række andre redskaber - fx faglige test og strukturerede observationer".

Citat: "Faglig udvikling dækker over både frem- og tilbagegang i elevens faglige udvikling". "Tilbagegang i elevens faglige udvikling!" Hvilket redskab bruger man til det? Karakterer naturligtvis. Test evt.

Hvorfor har ingen spurgt eleven selv, hvordan hun/han har det med det?

På side 17 dukker et nyt ord op: *instrument*. Jeg selv ville bruge *redskab* om fx haveredskaber og *instrument* om fx musikinstrumenter. Og ordet instrument minder mig om begrebet instrumentel fornuft, hvorved der menes en fornuft, der udelukkende betragter verden som en genstand for teknisk manipulation i overensstemmelse med et mål-middel-skema.

Forskerne selv giver ingen forklaring på deres ordvalg.

Men de kan være blevet forført af den henvendelse, de har fået fra Undervisningsministeriet "om at kortlægge, hvilke evalueringsredskaber folkeskoler og specialskoler anvender ...".

"Hvorfor har ingen spurgt eleven selv?"

SPROG, DET ER DA BARE NOGET, VI TALER

Af Hanne Tange, lektor, Institut for Kultur og Globale Studier, AAU

Velkommen til en nær fremtid, hvor danske gymnasieelever taler et engelsk, som de lærer, når de spiller skærm spil med hele verden. Det skriftlige klarer Google. Kultur og interkultur er alt det, der ikke engang står med småt, og som bid for bid forsvandt fra deres læreres uddannelse, fordi feedback er sparet væk.

De virksomheder, der endnu ikke er flyttet fra Danmark, henter HR-medarbejdere i udlandet, fordi de danske kolleger ikke kan få erfaring fra engelsksprogede, internationale miljøer, fx på universitetet.

I Danmark anno 2038 er ingeniørerne dygtige til at udvikle nye apps, men ikke mange uden for Danmark kender deres arbejde, for ingen kan få det forklaret på et forståeligt engelsk. Viden er stadig vigtig, men produceres andre steder i verden og kommer primært til Danmark via multinationale selskaber.

Et pessimistisk fremtidsscenario, som skridt for skridt kan blive virkelighed, i takt med at sproguddannelser i Danmark afvikles.

Viden har ikke længere værdi i Danmark

"Regeringens uddannelses- og forskningspolitik de seneste fire år er et dystert eksempel på, hvordan vi i Danmark desværre både i tale og i ført politik har banket fortællingen og værdien af viden ned under gulvbrædderne", skrev Sana Mahin Doost, tidligere forkvinde for Danske Studerendes Fællesråd, i Altinget den 24. januar.

Som humanistisk forsker kan jeg bekræfte den udmelding. Status på sprogområdet i 2019 er, at uddannelser er blevet lukket, faglige miljøer udhules, og lektorer forlader uddannelsesområdet, fordi vi er blevet trætte af politiske krav om at levere verdensklasse til discountpris.

Tyve milliarder kroner er sparet på uddannelsesområdet fra 2016 til 2022, har Uddannelsesalliancen regnet sig frem til. På sprogområdet er de umiddelbare tabere de studerende, der kan mindre. Dernæst arbejdspladserne, hvis kommende ansatte mangler dele af den viden, virksomheder efterspørger.

Det Nationale Center for Fremmedsprog blev nedsat i 2018 for at sikre Danmark nødvendige sproglige kompetencer. Betydningen heraf er understreget gennem hyppig debat i hvert fald siden 2007. Spørgsmålet er, om det allerede er for sent.

Sideløbende med debatten er optaget på sproguddannelserne dalet, og Roskilde Universitet, CBS og Syddansk Universitet har måttet lukke sprogaf. Flere kan følge efter. Tysk overlever

»

Opslag – Knæk Cancer

Call for proposals for Danish Cancer Research Centers – Letters of Interest

The Danish Cancer Society welcomes the establishment of a number of Danish Cancer Research Centers. Each center is expected to contribute to the national and international scientific communities with outstanding cancer research. This research will be done in collaboration with relevant research units in Denmark, as well as with international collaborators, and the center will contribute to the implementation of discoveries from this endeavour in relevant clinical settings across Denmark.

The Danish Cancer Society invites researchers to submit proposals for Danish Cancer Research Centers (step 1, see below). Scientific quality, creativity, significance, perspectives and societal importance are main criteria in the assessment process of incoming proposals. The center is supposed to be launched on 1 January 2020. The funding period is for five years with a total grant value of up to 25 million DKK.

Prior conditions for a successful grant application

It is an absolute condition for funding that the institution hosting the center, as well as the Region involved, explicitly demonstrates readiness to yield financial and managerial support for the establishment of the center.

The proposal must clearly state how the center becomes an integrated part of the national Danish Comprehensive Cancer Center (DCCC). The center must clearly indicate that it is a research center funded by the Danish Cancer Society by adopting the name 'Danish Research Center for [cancer theme] – supported by the Danish Cancer Society'. The center is expected to contribute to the communication of research findings to the general Danish population.

Deadline

The Danish Cancer Society must receive the Letters of interest no later than 1 May 2019 at 15.00.

View full proposal and guidance on our website www.cancer.dk/bevilling

Kræftens Bekæmpelse
Bevillingssektionen

i øjeblikket på Aalborg Universitet, fordi faget kan få økonomisk tilskud fra andre humaniorauddannelser.

Hvert år skæres 2 procent af budgettet på grund af regeringens omprioriteringsbidrag, og det betyder rigtig meget på uddannelser, der i forvejen modtager laveste taxametertilskud.

“Nedskæringer rammer alle de dele af det danske samfund, der ansætter sprogkandidater.”

Konsekvensen kan blive flere lukninger, fordi universiteter vurderer, at “små” sprog ikke er økonomisk bæredygtige. Der er simpelthen ikke råd til at undervise i sprog, der ikke kan optage mindst 50 studerende om året.

Men er det vigtigt med sprog? Ja, for sproglig mangfoldighed er også en del af vores beredskab. Danmark har brug for sprogeksperter til at rådgive politikere og embedsfolk i EU og andre steder sprogligt og kulturelt. PET, Udenrigsministeriet og virksomheder skal kunne tilgå viden fra hele verden, og det går hurtigere, hvis der er folk, der kan læse russisk, arabisk og kinesisk. Og fransk, tysk, spansk og engelsk.

20 mia. er et lille beløb ud af de “par hundrede milliarder” brugt på uddannelse 2016-22. Sådan svarer Tommy Ahlers på Uddannelsesalliancens kritik i Børsen 1. feb. Men en ti-procents besparelse er ikke et lille beløb på sproguddannelser, der er ramt af dimensionering og dalende studenteroptag. Og der er brug for sprog, hvis Danmark også i 2038 skal kunne leve af at producere og sælge viden!

Nedskæringer på universiteternes sproguddannelser rammer alle de dele af det danske samfund, der ansætter sprogkandidater. Når der spares på undervisning og feedback, får vi dårligere gymnasielærere, kommunikationsmedarbejdere, tolke og HR-folk. Effekten kommer sent - måske først om 20 år. Men der skal handles nu, hvis vi vil fremtidssikre sprog i Danmark.

Forkortet af redaktionen.

ER DER NOK DYGTIGE HÆNDER OG KLOGE HOVEDER I DEN KREATIVE BRANCHE?

Kathrine Weicker, seniorforretningsudvikler hos Erhvervshus Hovedstaden og ekstern lektor på CBS

“De kreative erhverv er en industri, der stormer frem globalt, men i Danmark udnytter vi ikke det store vækstpotentiale godt nok”. Sådan sagde Brian Mikkelsen, da han endnu var erhvervsminister.

Sidste efterår udkom Vækstteam for kreative erhverv med sin længe ventede rapport om den kreative branches vækstpotentiale. De konkrete anbefalinger fokuserer på, hvordan Danmark kan udnytte de muligheder, der er for vækst og udvikling i kreative erhverv som design, mode og arkitektur.

I vækstteamets rapport fremhæves de kreative erhverv som særligt vigtige for Danmarks fremtidige vækst, og at efterspørgslen efter de kreative kompetencer fortsat stiger globalt.

Det kan jeg nikke genkendende til. Som konsulent for mange kreative virksomheder har jeg i en årrække oplevet potentiale og opmærksomhed vokse. Nærmest i samklang, idet den store

opmærksomhed, som den kreative branche ofte får, også påvirker vækstpotentialet.

Men den ligner ikke rigtig andre brancher herhjemme, hverken når det gælder produkter, virksomhedstyper eller ansættelsesforhold. Så lad os gå et spadestik dybere og se på, hvad der gør den kreative branche speciel. For der er nemlig både muligheder og benspænd på vejen.

En kortlægning af de kreative erhverv har påvist, at de i gennemsnit skaber en højere værditilvækst pr. fuldtidsansat end andre virksomheder. Men de typer af job, som findes i den kreative branche, er anderledes end i mange andre brancher. Det bugner med løse projektansættelser, tvivlsom aflønning - men også med ildsjæle, der går en ekstra mil uden nødvendigvis at få belønning for det.

De kreative erhverv er karakteriseret ved en høj andel af atypiske beskæftigelsesformer og selvstændige uden ansatte. Ifølge et nyt forskningsprojekt fra Københavns Universitet om arbejdsvilkår i de kreative erhverv er andelen af soloselvstændige næsten dobbelt så høj (14%) som gennemsnittet for den øvrige private sektor (7%).

En yderligere konstatering er, at mange kreative arbejdstagere - 49% - har flere job og ofte oplever både længere og kortere arbejdsløshedsperioder.

En relevant udfordring at se nærmere på er derfor branchens arbejdsmarked. Der passerer virkelig mange dygtige hænder og kloge hoveder igennem den kreative branche, men de bliver ikke hængende længe.

Så selvom værdiskabelsen er i top, er fastholdelsen af kompetencer det sjældent.

Derfor er det vigtigt at forstå branchen mere indgående, før man gør den til bannerfører for vækst og udvikling. En central anbefaling fra vækstteamet sigter mod at “videreudvikle og markedsføre en fælles fortælling om Danmarks kreative dna internationalt”.

De kreatives dna er netop det særegne ved branchen, for hvad lever de af? De lever af at skabe værdi gennem mening. Et kreativt produkt er meningsskabende for den, der køber det. Omvendt er meningen hos den, der skaber det, ofte mere sammensat. For der bliver arbejdet hårdt i den kreative branche, og der er mange flygtige forhold.

Men det betyder også, at mange skaber værdi uden at få løn for det. Og det har den oplagte konsekvens, at kompetencerne langsomt siver ud, hvis et projekt ikke bærer frugt.

Det kan man begræde, men man kan ikke både hylde branchen og tage afstand fra det faktum. Det er dog sikkert og vist, at ingen nogensinde er blevet mere kreative ved at være fattige.

Derimod gælder det om at forstå grundvilkår og værdikæde, så vi stadig har en kreativ branche i fuldt flor. Et oplagt svar er et mere helhedsorienteret økosystem, hvor virksomhederne tager deres udviklerrolle seriøst og skaber mere holdbare forretningsmodeller. Så kan det tilmed være, at flere af de dygtige hænder og kloge hoveder bliver hængende - for dem er der brug for.

“Det er dog sikkert og vist, at ingen nogensinde er blevet mere kreative ved at være fattige.”

Savner du seriøs og kritisk journalistik?

Prøv Information i en måned

- ✓ Alle artikler på information.dk
- ✓ Annoncefrit information.dk
- ✓ Papiravisen fredag og lørdag
- ✓ E-avis mandag til lørdag

0 kr.

Abonnementet stopper automatisk

Tilmeld dig på:
mit.information.dk/mb

Copenhagen
Summer
University

**FORDI
NY VIDEN
IKKE KOMMER
AF SIG SELV.**

Intensive sommerkurser for ledere og specialister.

For mere information og tilmelding:

W

[COPENHAGENSUMMERUNIVERSITY.DK](https://copenhagensummeruniversity.dk)

KØBENHAVNS
UNIVERSITET